

Administratīvo procedūru ietekme uz uzņēmējdarbības vidi

Ekspertu diskusija par priekšlikumiem
attiecībā uz uzņēmējdarbības
uzsākšanu, e-pakalpojumu pieejamību,
kā arī licencēm un atļaujām

23.05.2014.

Saturs

1. Ievads – Darba uzdevums un metodoloģija

2. Uzņēmējdarbības uzsākšana

- a. Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti
- b. Galvenie secinājumi no Doing Business pētījuma
- c. Galvenie secinājumi par Globālās konkurētspējas indeksa rādītājiem
- d. Citu valstu pieredze
- e. Priekšlikumi/ diskusija

3. E-pakalpojumu pieejamība

- a. Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti
- b. Kopsavilkums
- c. Priekšlikumi/ diskusija

4. Licences un atļaujas

- a. Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti
- b. Kopsavilkums
- c. Priekšlikumi/ diskusija

Darba uzdevums un metodoloģija

1

Ievads

Darba uzdevums

- Izzināt Latvijas uzņēmēju viedokli par valsts un pašvaldību administratīvajām procedūrām;
- Izstrādāt priekšlikumus iestrādei Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānā 2013.-2014. gadam un 2014.-2015. gadam.

Izstrādājot priekšlikumus, tika ņemta vērā šāda informācija:

1. Uzņēmēju aptauja (stratificētā vienkāršā nejaušā izlases metode);
2. Pasaules Bankas Doing Business pētījums;
3. Globālās konkurētspējas indekss;
4. Citu valstu pieredze un labā prakse;
5. Intervijas ar konkrēto jomu speciālistiem.

Pētījuma metodoloģija

Kvantitatīvā uzņēmēju aptauja

- Tiek turpināta uzņēmēju aptauja par administratīvo procedūru ietekmi uz uzņēmējdarbības vidi, kas tika veikta jau **2001., 2003., 2005., 2007., 2009. un 2011. gadā;**
- Metodoloģija uzņēmumu aptaujas veikšanai tiek saglabāta līdzīga iepriekšējiem pētījumiem, lai nodrošinātu datu salīdzināmību;
- Uzņēmumu aptaujas kopējais sasniegtais izlases apjoms ir **734 respondenti;**
- Tiešo interviju veikšanas laiks ir **09.12.2013.-28.03.2014.**

Kvalitatīvā informācijas analīze

- Kvalitatīvā pētījumu analīze ietvēra Pasaules Bankas, GKI rezultātu, un citu valstu pieredzes analīzi, kā arī intervijas ar jomas ekspertiem.

Uzņēmējdarbības uzsākšana

2

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (1/13)

Uzņēmējdarbības kavēkļu izplatība un intensitāte

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (2/13)

Uzņēmējdarbības kavēkļu izplatība un intensitāte

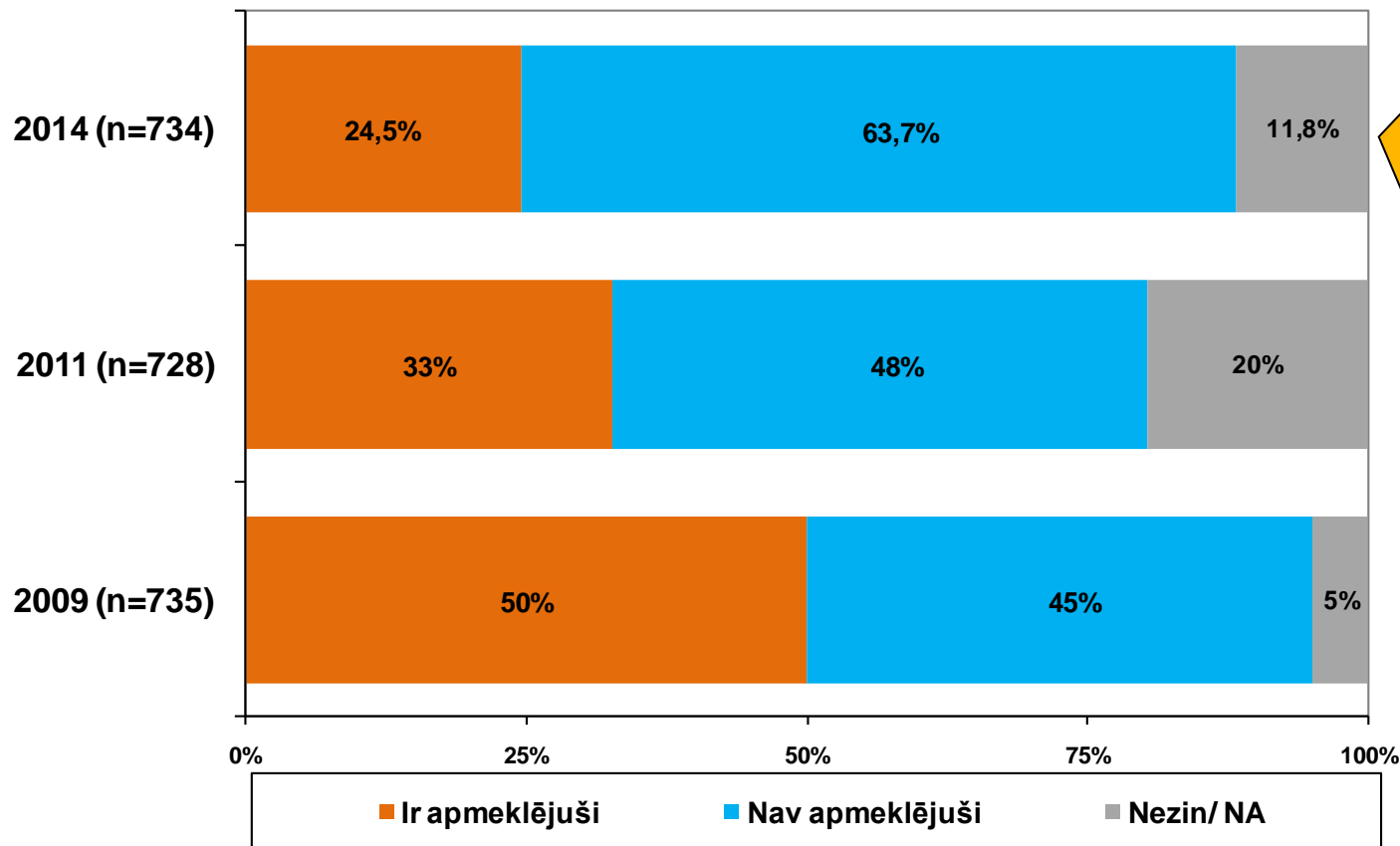

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (3/13)

Uzņēmumu reģistra apmeklēšana

Vai pēdējo 12 mēnešu laikā Jūsu uzņēmumam ir radusies vajadzība
apmeklēt Uzņēmumu reģistru klātienē?

(Bāze (n) = visi aptaujas dalībnieki)

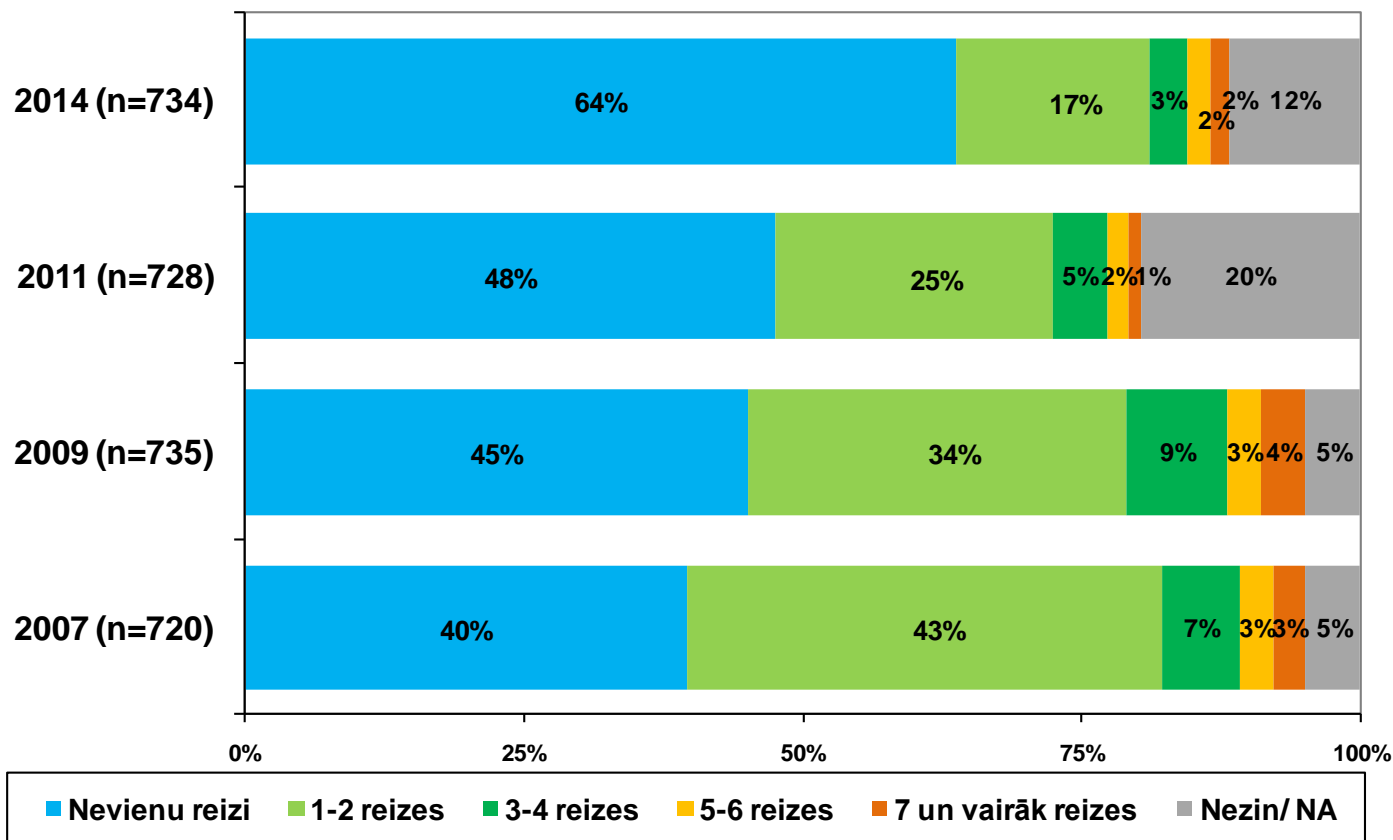
Uzņēmumu reģistru pēdējo 12 mēnešu laikā ir apmeklējuši 24,5% aptaujāto Latvijas uzņēmumu un to ir mazāk nekā iepriekšējos pētījumos 2011.g. (33%) un 2009.g. (50%).

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (4/13)

Uzņēmumu reģistra apmeklēšana

Cik reizes pēdējo 12 mēnešu laikā Jūsu uzņēmumam ir radusies vajadzība apmeklēt Uzņēmumu reģistru klātienē?

(Bāze (n) = visi aptaujas dalībnieki)

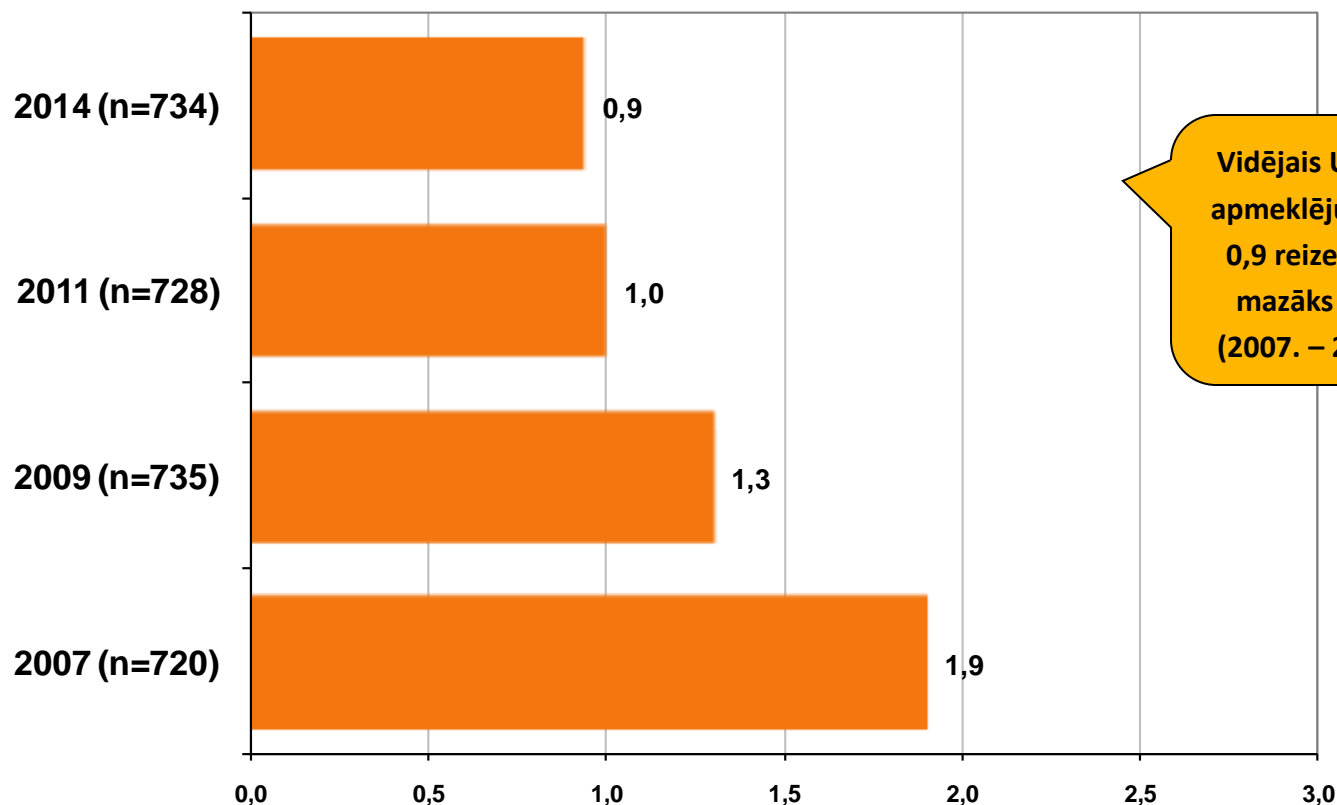

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (5/13)

Uzņēmumu reģistra apmeklēšana

Cik reizes pēdējo 12 mēnešu laikā Jūsu uzņēmumam ir radusies vajadzība apmeklēt Uzņēmumu reģistru klātienē?

Vidējais apmeklējumu skaits
(Bāze (n) = visi aptaujas dalībnieki)

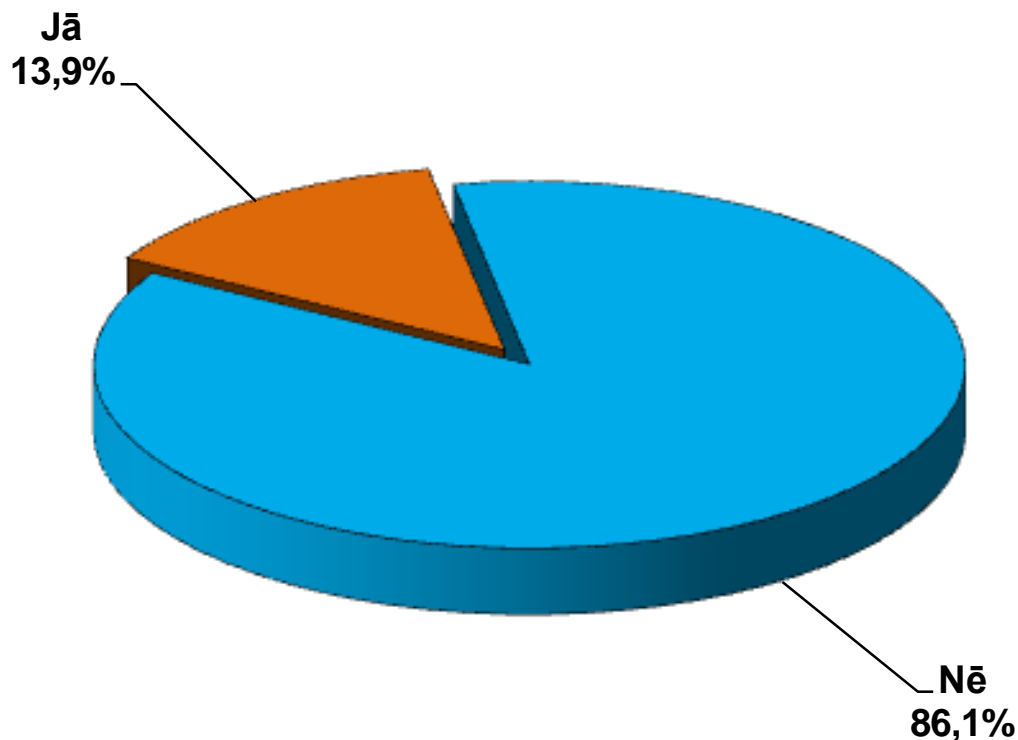
Vidējais Uzņēmumu reģistra apmeklējumu skaits sasniedz 0,9 reizes un šis rezultāts ir mazāks nekā iepriekšējos (2007. – 2011.g.) pētījumos.

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (6/13)

Uzņēmumu reģistrēšana

Vai Jūsu uzņēmums ir reģistrēts izmantojot elektroniskos pakalpojumus (www.latvija.lv)?

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=734)

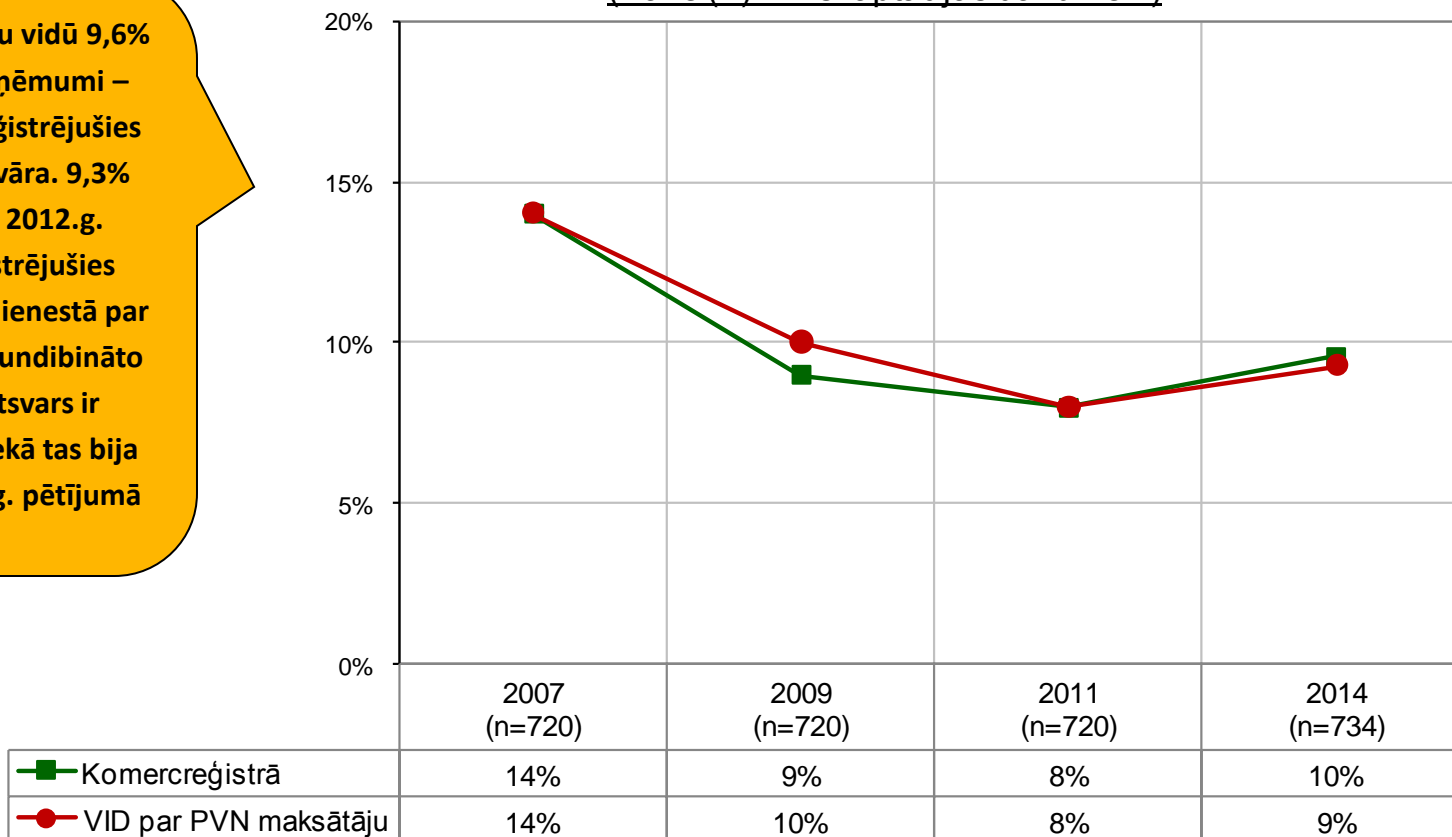
Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (7/13)

Uzņēmumu reģistrēšana

Pētījuma dalībnieku vidū 9,6% ir jaundibināti uzņēmumi – Komercreģistrā reģistrējušies pēc 2012.g. 1.janvāra. 9,3% uzņēmumu pēc 2012.g. 1.janvāra ir reģistrējušies Valsts ieņēmumu dienestā par PVN maksātāju. Jaundibināto uzņēmumu īpatsvars ir nedaudz lielāks nekā tas bija iepriekšējā, 2011.g. pētījumā (8%).

Jaundibināto (pēdējo 12 mēnešu laikā) uzņēmumu īpatsvars, kuri ir reģistrējušies UR vai VID

(Bāze (n) = visi aptaujas dalībnieki)

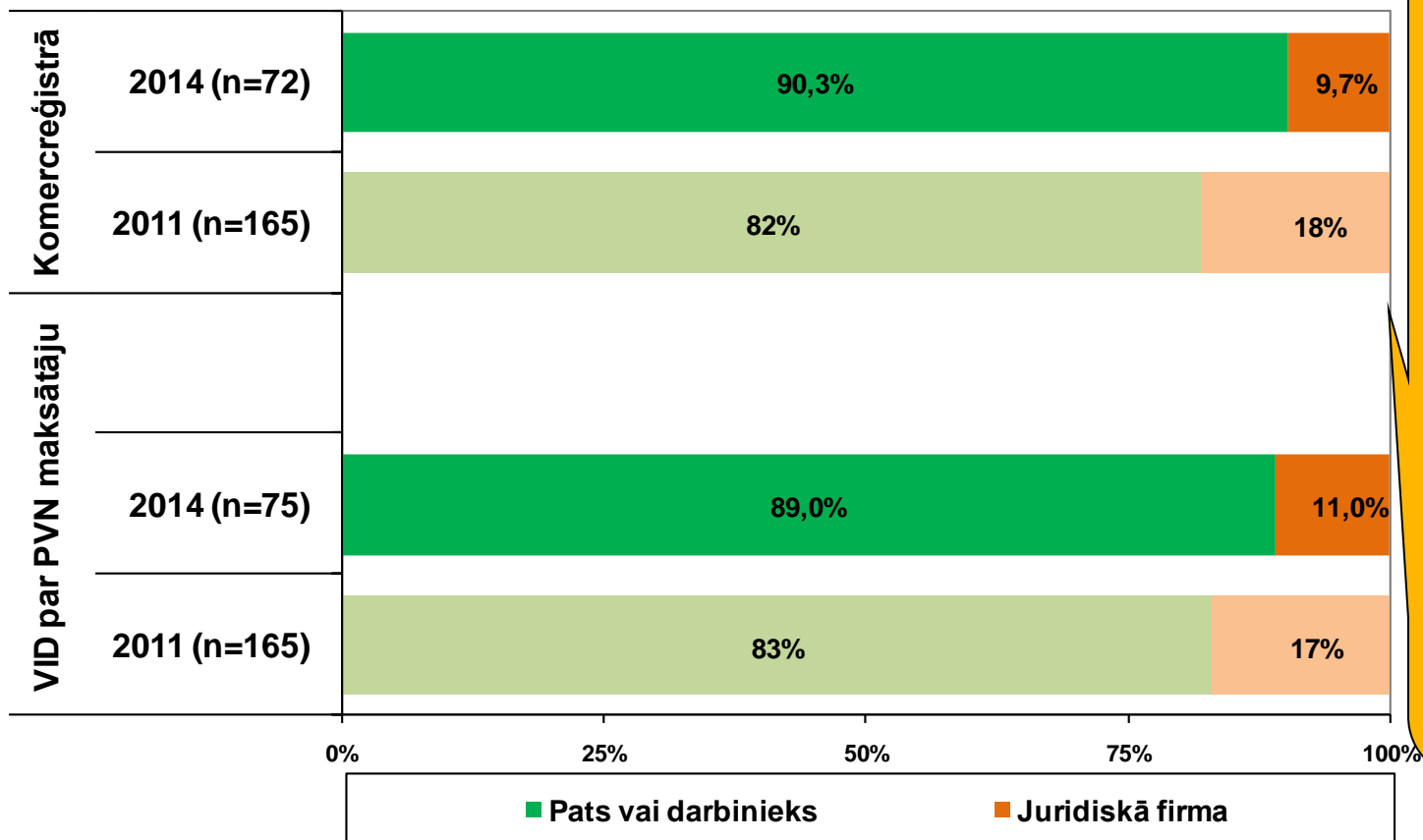

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (8/13)

Uzņēmumu reģistrēšana

Vai uzņēmuma reģistrēšanu ... (reģistrācijas iestāde) veicāt Jūs pats/ Jūsu uzņēmuma darbinieks vai arī kāda juridiskā firma?

(Bāze (n) = respondenti, kuri ir reģistrējušies attiecīgajā iestādē)

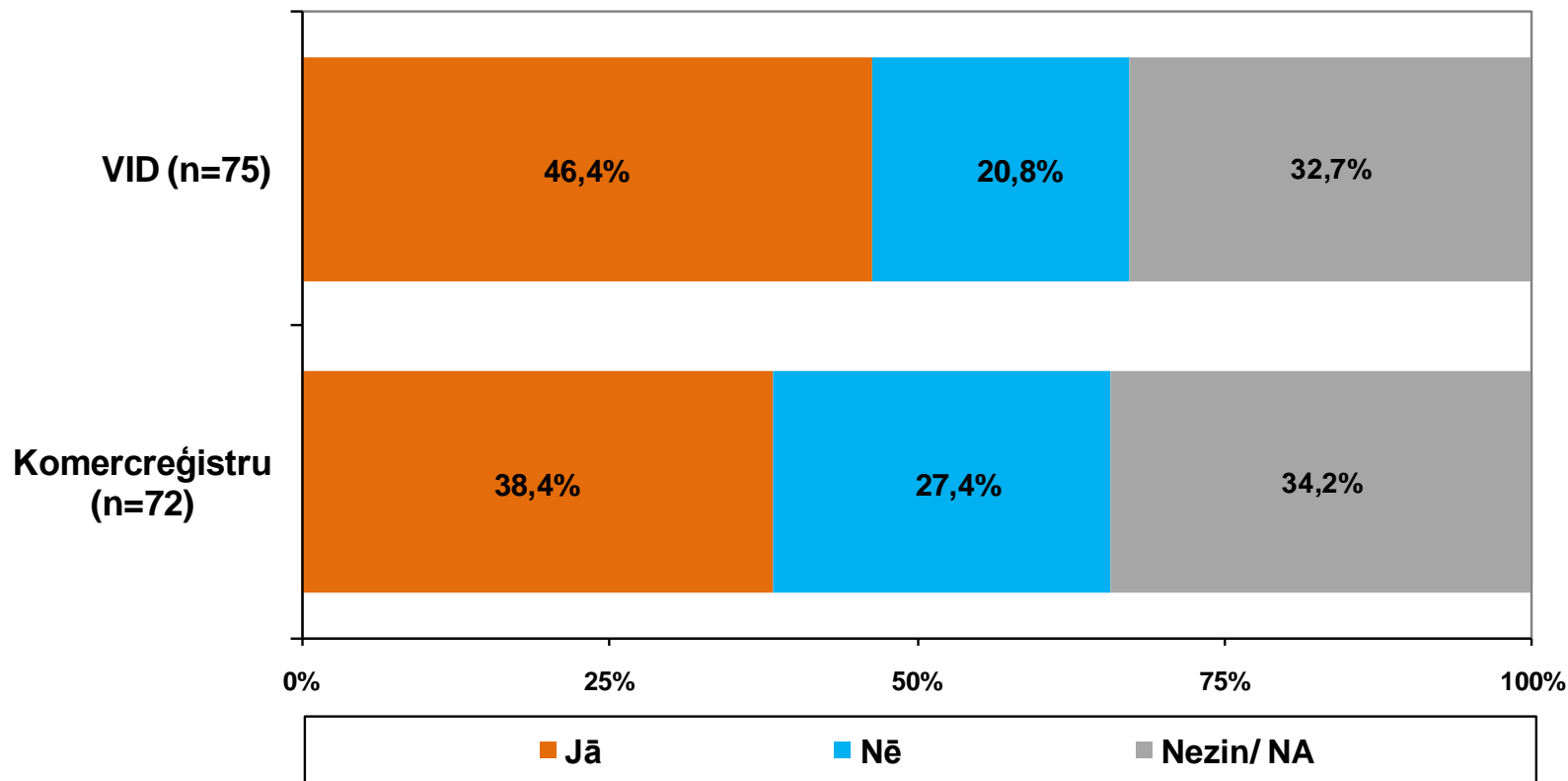
Dominējošā daļā gadījumu uzņēmuma reģistrāciju Komercreģistrā un VID veikuši paši uzņēmumi (attiecīgi 90,3% un 89%). Juridisko firmu pakalpojumus izmantojuši 10% - 11% aptaujāto uzņēmumu. Iepriekšējā (2011.) pētījumā juridisko firmu pakalpojumus uzņēmuma reģistrācijai Komercreģistrā un VID izmantoja lielāks aptaujāto uzņēmumu skaits (17% - 18%).

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (9/13)

Uzņēmumu reģistrēšana

Vai uzņēmums sazinājis ar ... (reģistrācijas iestāde) ir izmantojis elektroniskos pakalpojumus (t.sk. www.latvija.lv, www.vid.gov.lv)?

(Bāze (n) = respondenti, kuri ir reģistrējušies attiecīgajā iestādē)

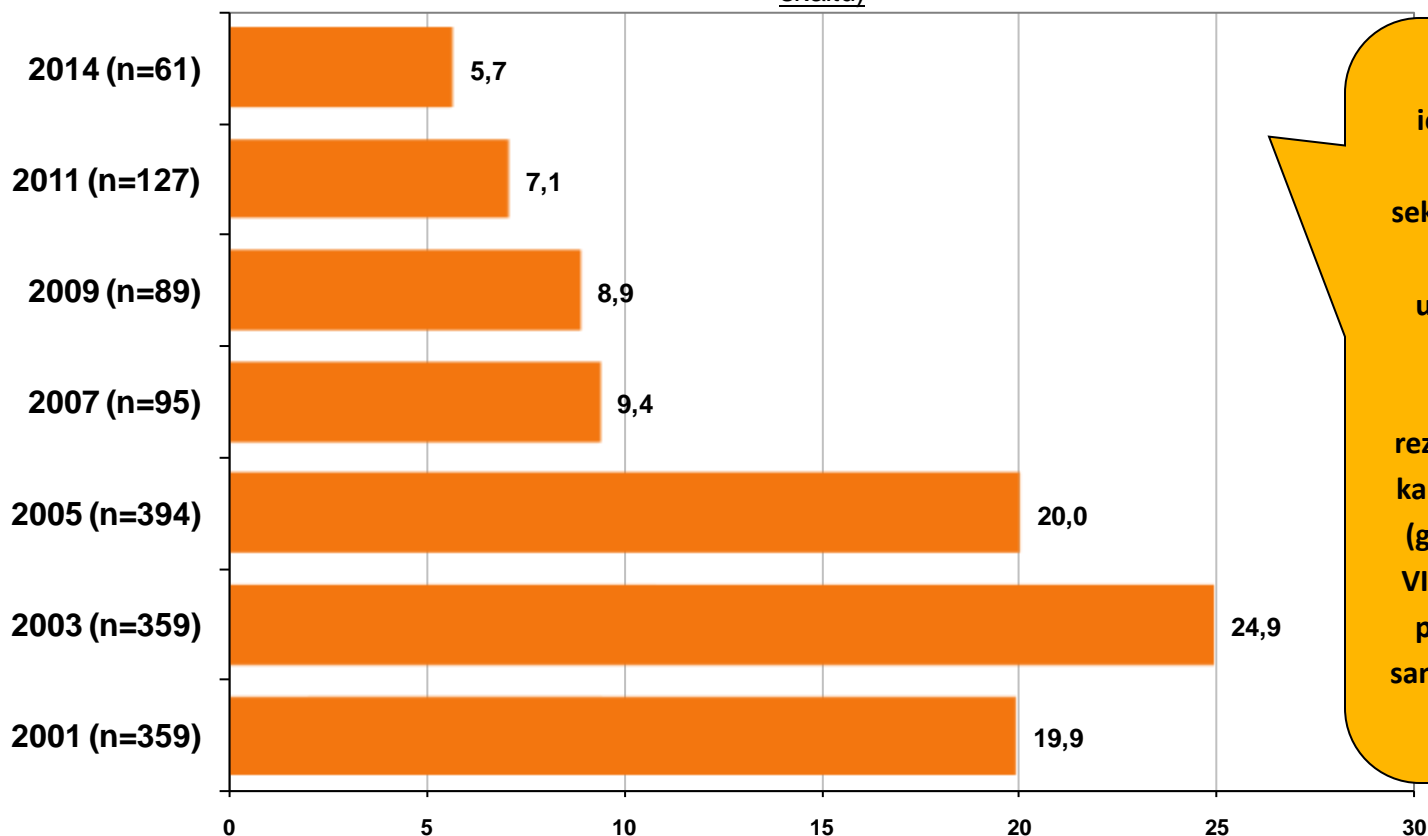

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (10/13)

Uzņēmuma reģistrēšanai patērētais laiks

Vidējais uzņēmuma reģistrācijai Komercreģistrā patērētais dienu skaits

(Bāze (n) = respondenti, kuri ir reģistrējušies Komercreģistrā un nosauca konkrētu dienu skaitu)

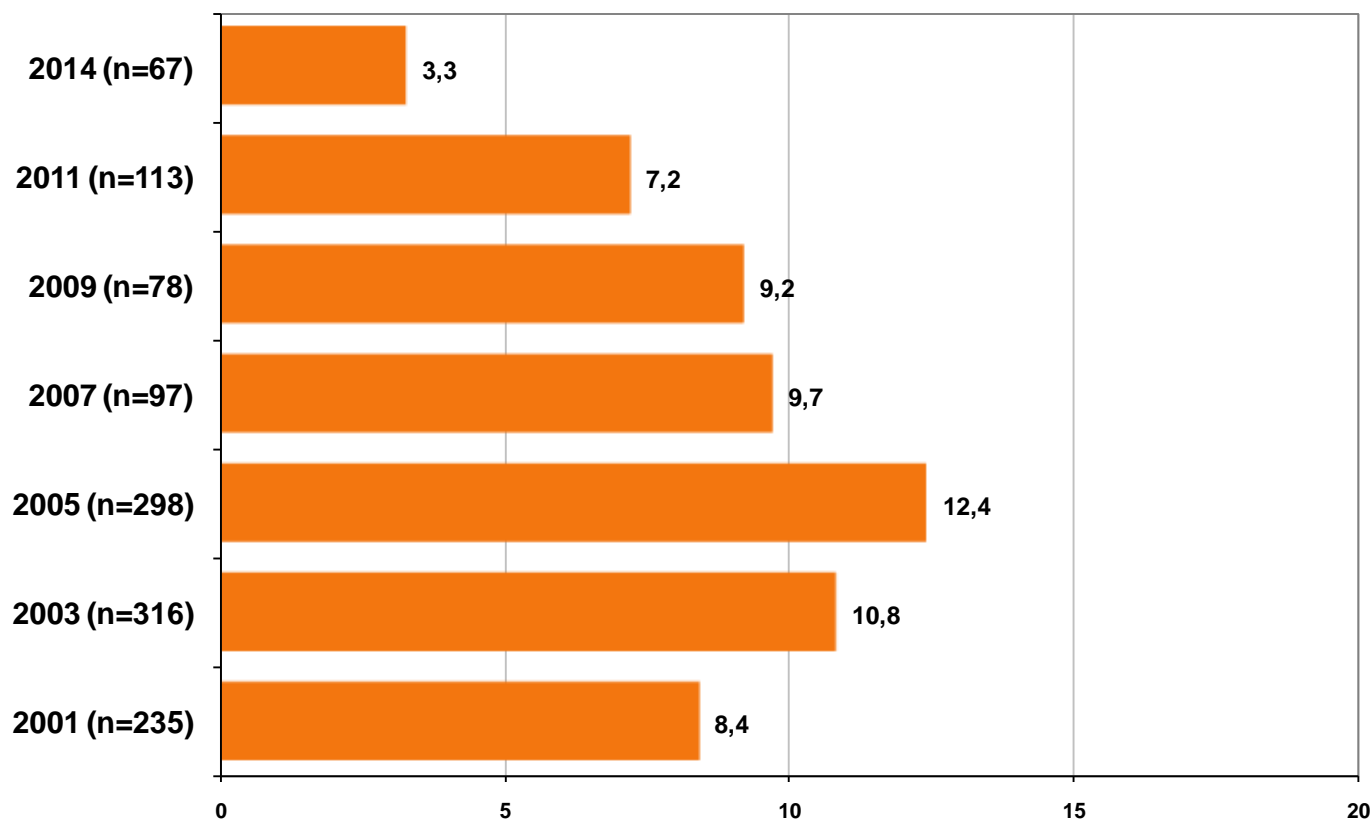

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem pētījumu rezultātiem, jāuzsver sekojoša pozitīva tendence – arvien samazinās uzņēmuma reģistrācijai nepieciešamais laika patēriņš. Pētījumu rezultātu dinamika liecina, ka uzņēmuma reģistrācijai (gan Komercreģistrā, gan VID) nepieciešamais laika patēriņš kopš 2005.g. ir samazinājies gandrīz četras reizes.

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (11/13)

Uzņēmuma reģistrēšanai patērētais laiks

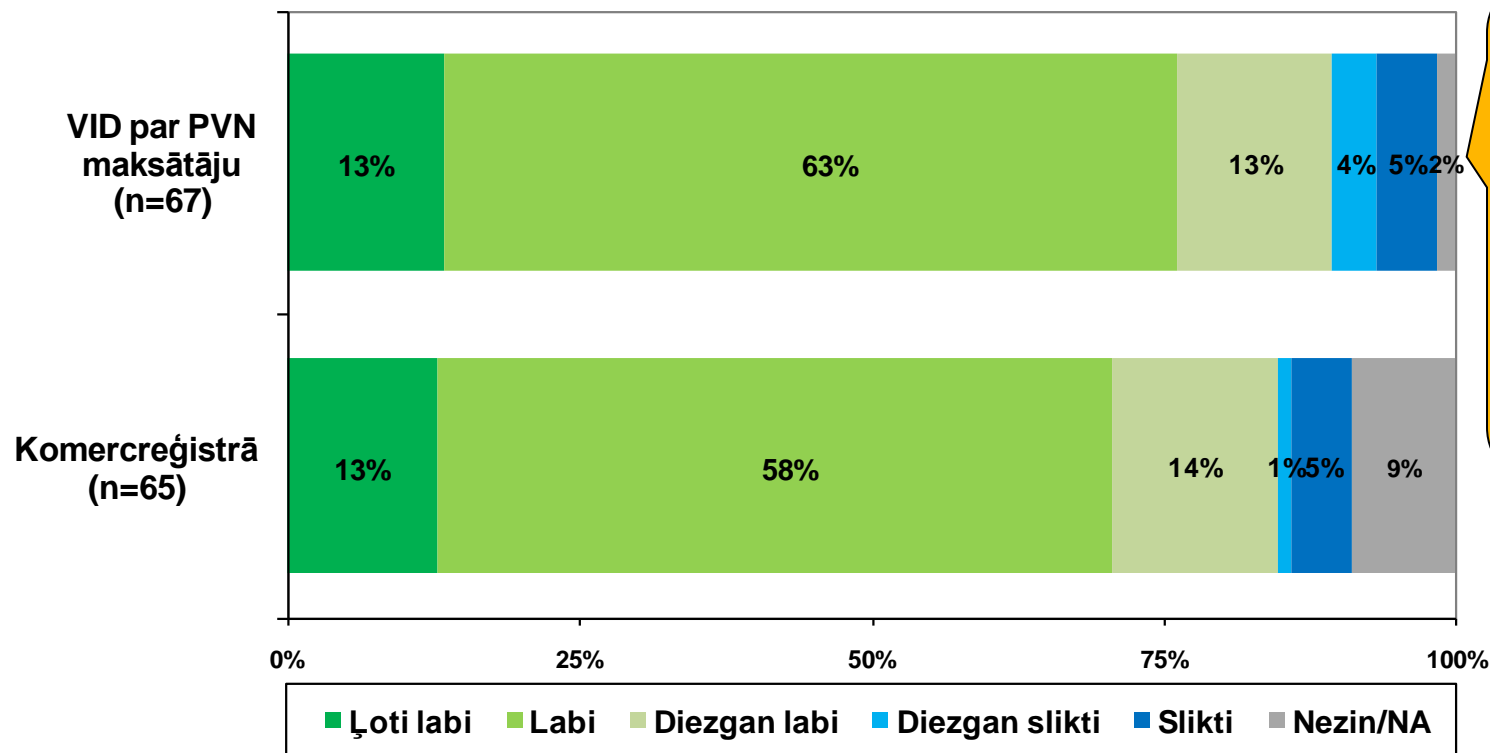
Vidējais uzņēmuma reģistrācijai VID par PVN maksātāju patērētais dienu skaits
(Bāze (n) = respondenti, kuri ir reģistrējušies VID par PVN maksātāju un nosauca konkrētu dienu skaitu)

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (12/13)

Uzņēmuma reģistrēšanas pakalpojumu kvalitātes novērtējums

Lūdzu, novērtējiet to pakalpojumu kvalitāti, kurus Jūs saņēmāt reģistrējoties . . . (nosaukt reģistrācijas iestādi)?
(Bāze (n) = respondenti, kuri paši ir veikuši reģistrāciju attiecīgajā iestādē)

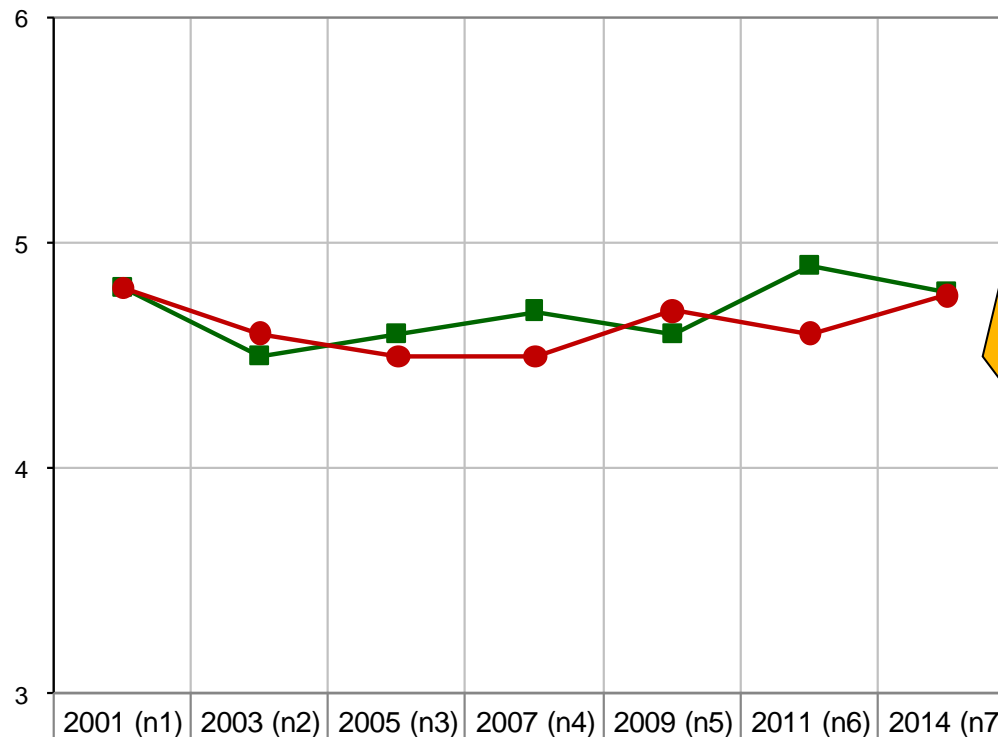
Dominējošā daļā (vairāk nekā 80%) gadījumu uzņēmumu reģistrēšanas pakalpojumu kvalitāte vērtēta pozitīvi – kā ļoti laba, laba vai diezgan laba.

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (13/13)

Uzņēmuma reģistrēšanas pakalpojumu kvalitātes novērtējums

**Uzņēmumu reģistrēšanas
pakalpojumu
vidējais vērtējums
skalā no 1 (loti slikti)
līdz 6 (loti labi)**

**(Bāze (n) = respondenti, kuri
paši ir veikuši reģistrāciju
attiecīgajā iestādē un
sniedza konkrētu vērtējumu)**

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem pētījumiem, uzņēmumu reģistrēšanas pakalpojumu kvalitātes vērtējums nav būtiski mainījies.

<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 10px; height: 10px; background-color: green; margin-right: 5px;"></div> <div> Komercreģistrā (n1=427; n2=431; n3=395; n4=69; n5=84; n6=135; n7=60) </div> </div>	4,8	4,5	4,6	4,7	4,6	4,9	4,8
<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="width: 10px; height: 10px; background-color: red; margin-right: 5px;"></div> <div> VID par PVN maksātāju (n1=427; n2=431; n3=395; n4=69; n5=85; n6=125; n7=65) </div> </div>	4,8	4,6	4,5	4,5	4,7	4,6	4,8

Galvenie secinājumi: Doing Business

Valsts	DB2013	DB2014	Izmaiņas	Veiktās reformas
Lietuva	105	11	↑ 94	Ieviesta iespēja dibināt kompāniju bez minimālās kapitāla prasības.
Lielbritānija	18	28	↓ -10	Izstrādāti paraugi ar mērķi nodrošināt palīdzību memorandu un statūtu sagatavošanā.
Dānija	32	40	↓ -8	-
Somija	48	55	↓ -7	-
Latvija	59	57	↑ 2	Ieviesta iespēja vienlaicīgi iesniegt pieteikumu uzņēmuma un PVN reģistrācijai.
Igaunija	50	61	↓ -11	-
Zviedrija	55	61	↓ -6	-
Polija	124	116	↑ 8	Atcelta prasība reģistrēt jauno uzņēmumu Valsts Darba inspekcijā un Valsts Sanitārajā inspekcijā.
Čehija	140	146	↓ -6	-

- Salīdzinājumā ar pagājušo gadu, Latvija šogad ir pakāpusies par 2 vietām no 59. uz 57. vietu;
- Straujāko kāpumu rangā ir veikusi Lietuva, pakāpjoties par 94 vietām, dēļ jaunas uzņēmējdarbības formas ieviešanas, bez pamatkapitāla prasības.

Galvenie secinājumi: Globālās konkurētspējas indeksa rādītāji

20.
vieta

Procedūru skaita ziņā, kas nepieciešamas, lai reģistrētu uzņēmējdarbību (no 148 valstīm). Tādējādi, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, uzlabojot savu pozīciju.

73.
vieta

Dienu skaitā, kas nepieciešams, lai reģistrētu uzņēmumu (no 148 valstīm). Dienu skaits, kas vajadzīgs, lai dibinātu jaunu uzņēmumu (16 dienas), Latvijā ir novērtēts augstāks nekā citās valstīs

Citu valstu pieredze

Igaunija

- Uzņēmējdarbības reģistrēšanu atvieglo plašais e-paraksta pielietojums. Reģistrējot uzņēmumu Igaunijā, nav jāiemaksā pamatkapitāls reģistrācijas brīdī, tas ir jāiemaksā vien, ja uzņēmuma īpašnieks vēlas saņemt dividendes no uzņēmuma.

Lietuva

- Uzņēmējdarbību var reģistrēt, izmantojot e-pakalpojumu.

Polija

- Uzņēmējdarbības reģistrēšana ir salīdzinoši sarežģīts process, ietverot statūtu notariālu apstiprināšanu un dokumentu fizisku iesniegšanu uzņēmumu reģistrā kā arī atsevišķos nodokļu maksātāju reģistros.

Dānija

- Uzņēmumu reģistrs un ieņēmumu dienests strādā ciešā sadarbībā un tādējādi ir iespējams reģistrēt uzņēmumu, aizpildot vienu veidlapu, pēc kuras uzņēmums pēc nepieciešamības tiek reģistrēts arī nodokļu maksātāju reģistrā. Abas institūcijas datus par uzņēmumu uztur vienotā informācijas sistēmā.

Izvirzītie priekšlikumi (1/3)

1. Prasības par pamatkapitāla iemaksāšanu (nodrošināšanu) reģistrācijas brīdī likvidēšana

Secinājumi

- Pamatkapitāla nodrošināšana tā reģistrācijas brīdī palielina ne tikai uzņēmuma reģistrācijas izmaksas, bet arī reģistrācijas ilgumu, jo uzņēmējam jāveic papildus procedūra, apmeklējot banku un atverot kontu.
- Pārskatīti vai atcelti ierobežojumi samazināta kapitāla SIA reģistrācijai atvieglotu jaunu uzņēmumu reģistrāciju vēl plašākā līmenī.
- Vienlaicīgi būtu jāapsver iespējas, kā kontrolēt pamatkapitāla daudzumu jau darbojošos uzņēmumos, iespējams, nosakot noteiktas prasības, kas jāievēro attiecībā uz pamatkapitāla lielumu, lai aizsargātu investoru intereses.

Ieteikumi

- SIA ar pamatkapitālu 2800 EUR likvidēt pamatkapitāla iemaksāšanas (nodrošināšanas) prasību reģistrācijas brīdī, tā vietā nosakot pamatkapitāla iemaksu gadījumā, ja uzņēmuma īpašnieki vēlas saņemt dividendes, līdzīgi, kā tas ir noteikts Igaunijā.
- Tāpat, lai aizsargātu kreditorus, nepieciešams veidot pieeju, ka pastāvīgi tiek sekots līdzi, vai uzņēmumā notiek būtiskas izmaiņas – attiecīgi šādos gadījumos būtu jānosaka normatīvajos aktos konkrētas prasības uz pamatkapitāla palielināšanu.
- Izvērtēt iespēju atlikt pamatkapitāla iemaksu visiem uzņēmumiem, tādējādi pārceļot bankas konta atvēršanas procedūru pēc uzņēmuma reģistrācijas veikšanas.

Termini/ atbildīgais

31.12.2014./ FM, EM

Izvirzītie priekšlikumi (2/3)

2. Uzņēmēju izpratnes par uzņēmējdarbības veidiem un ar to saistītajiem pienākumiem veicināšana

Secinājumi

- Atsaucoties uz UR sniegto informāciju, uzņēmējiem bieži nav pilnīga informācija par attiecīgām administratīvām procedūrām.
- Lai veicinātu vispārēju uzņēmēju izpratni par to, kāda uzņēmējdarbības forma tiem jāreģistrē, kādas licences nepieciešamas u.c., būtu jāizveido e-pakalpojums, kura ietvaros tiktu sniegta strukturēta informācija par ar uzņēmējdarbības formām saistītajām administratīvajām procedūrām un nodokļiem portālā www.latvija.lv, kā arī drukātos informācijas materiālos un atbildīgo institūciju mājas lapās.

Ieteikumi

- Izstrādāt uzņēmējiem viegli saprotamu e-pakalpojumu, kas kalpotu kā uzņēmējdarbības reģistrēšanas platforma un arī palīdzētu uzņēmējiem izvēlēties pareizās uzņēmējdarbības formas, izprast nepieciešamās licences un atļaujas, kā arī iniciēt to izsniegšanas procesu.
- E-pakalpojumam jāinformē par Latvijā pieejamām uzņēmējdarbības formām un ar katru saistītajiem administratīvajiem procesiem, ar kuriem rēķināties, paralēli informējot uzņēmēju par pareizās uzņēmējdarbības formu un ar to saistīto pakalpojumu reģistrāciju.

Termini/ atbildīgais

31.12.2015./ UR, VID, VARAM

Izvirzītie priekšlikumi (3/3)

3. Sadarbības veicināšana informācijas apmaiņā starp valsts iestādēm

Secinājumi

- Pēc Doing Business pētījuma rezultātiem secinām, ka PVN maksātāja reģistrācija VID aizņem vislielāko dienu skaitu uzņēmumu reģistrēšanās procesā.
- Lai arī no uzņēmēju aptaujas viedokļa, PVN maksātāja reģistrācija VID aizņem vien 3,3 dienas, tā tomēr ir atsevišķa procedūra, kas prasa papildu laiku uzņēmējiem.
- Tādēļ būtu jātiecas uz šo procesu apvienošanu, lai uzņēmējiem reģistrācija VID neprasītu papildus procedūras un laiku, ja tas PVN reģistrācija tiek veikta reizē ar uzņēmuma reģistrāciju.
- Turpmāka sadarbība starp UR un VID jāorganizē, tā, lai UR pēc iespējas vairāk pārņemtu VID reģistrācijas informācijas datu savākšanas funkcijas, tādējādi izslēdzot uzņēmējiem nepieciešamību apmeklēt VID atsevišķi vai nepieciešamību iesniegt vairākus atsevišķus dokumentus elektroniski.

Ieteikumi

- Pilnveidot pakalpojumu, kas paredz uzņēmuma reģistrācijas laikā UR reģistrēt arī nodokļu maksātāju VID.
- Būtiski ir nodrošināt elektronisku informācijas apmaiņu starp UR un VID šī pakalpojuma ietvaros (vienas pieturas aģentūras princips).
- Tāpat būtu jāizskata iespēja šo pakalpojumu realizēt kā e-pakalpojumu.

Termini/ atbildīgais

31.12.2015/ VID, UR, VARAM

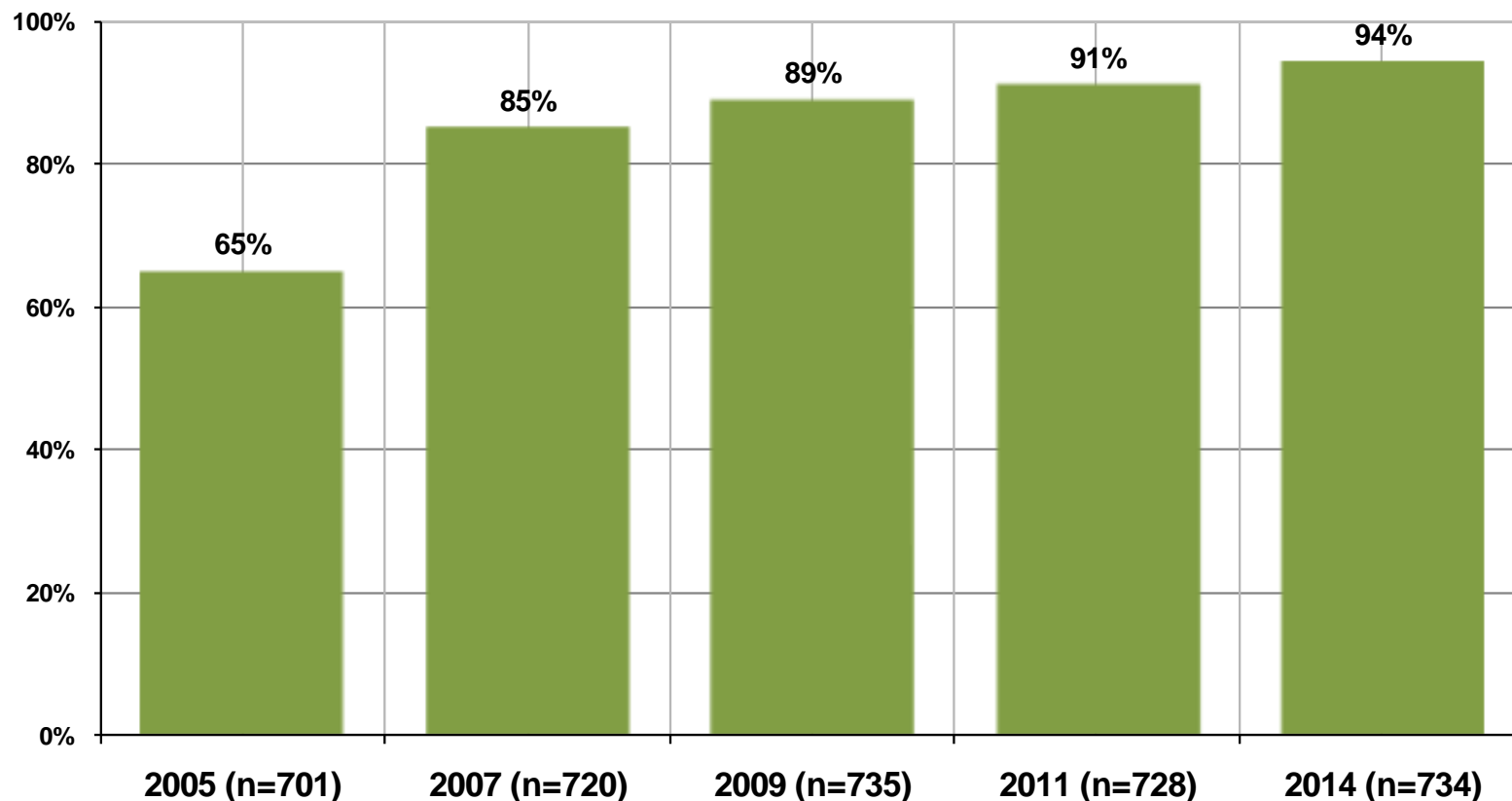
E-pakalpojumu pieejamība uzņēmējiem valsts un pašvaldību iestādēs

3

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (1/15)

Interneta izmantošana uzņēmējdarbībā

Interneta izmantošana uzņēmējdarbībā
(Bāze (n) = visi aptaujas dalībnieki)

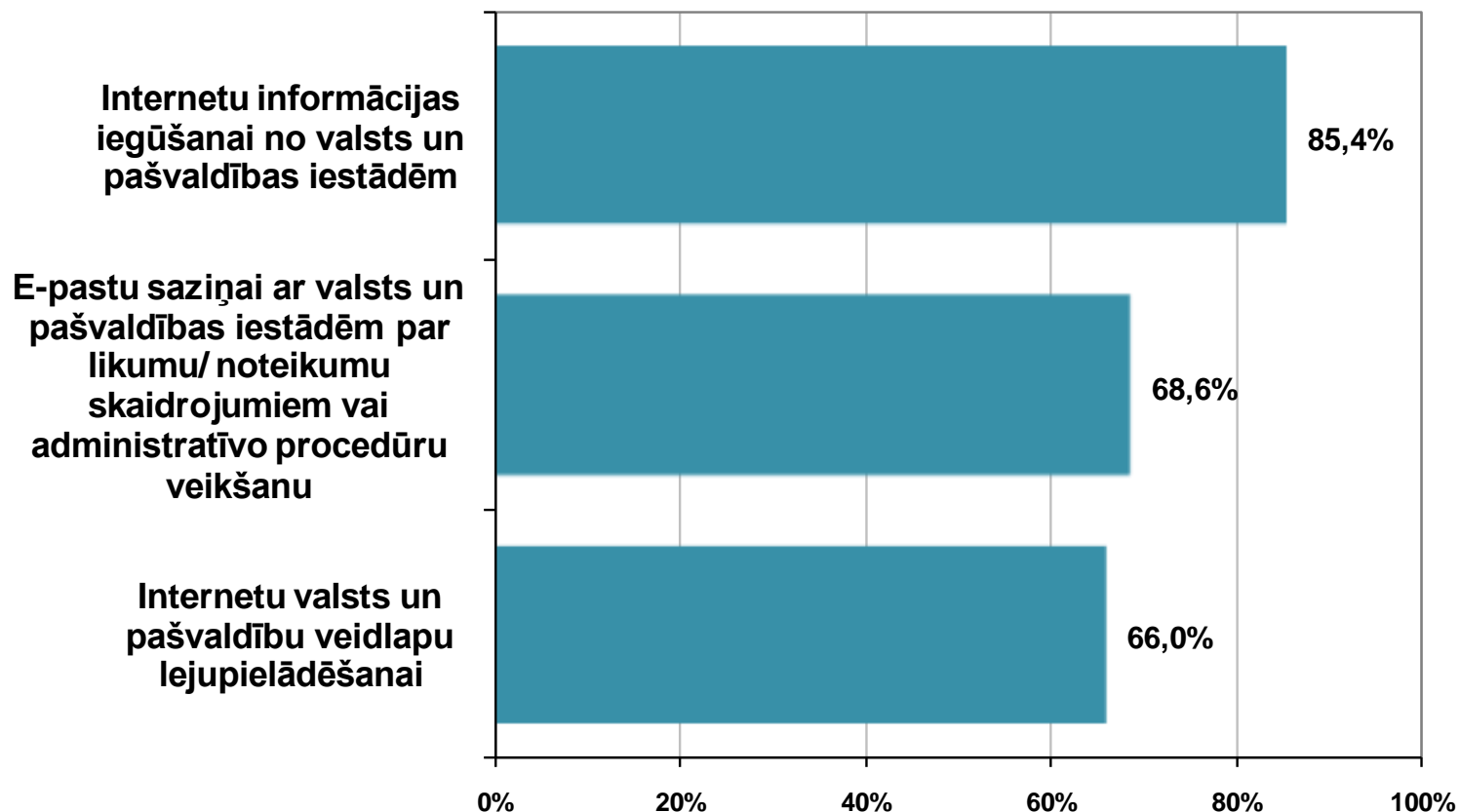

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (2/15)

E-pakalpojumu izmantošana uzņēmējdarbībā

Izmanto sekojošus e-pakalpojumus

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=734)

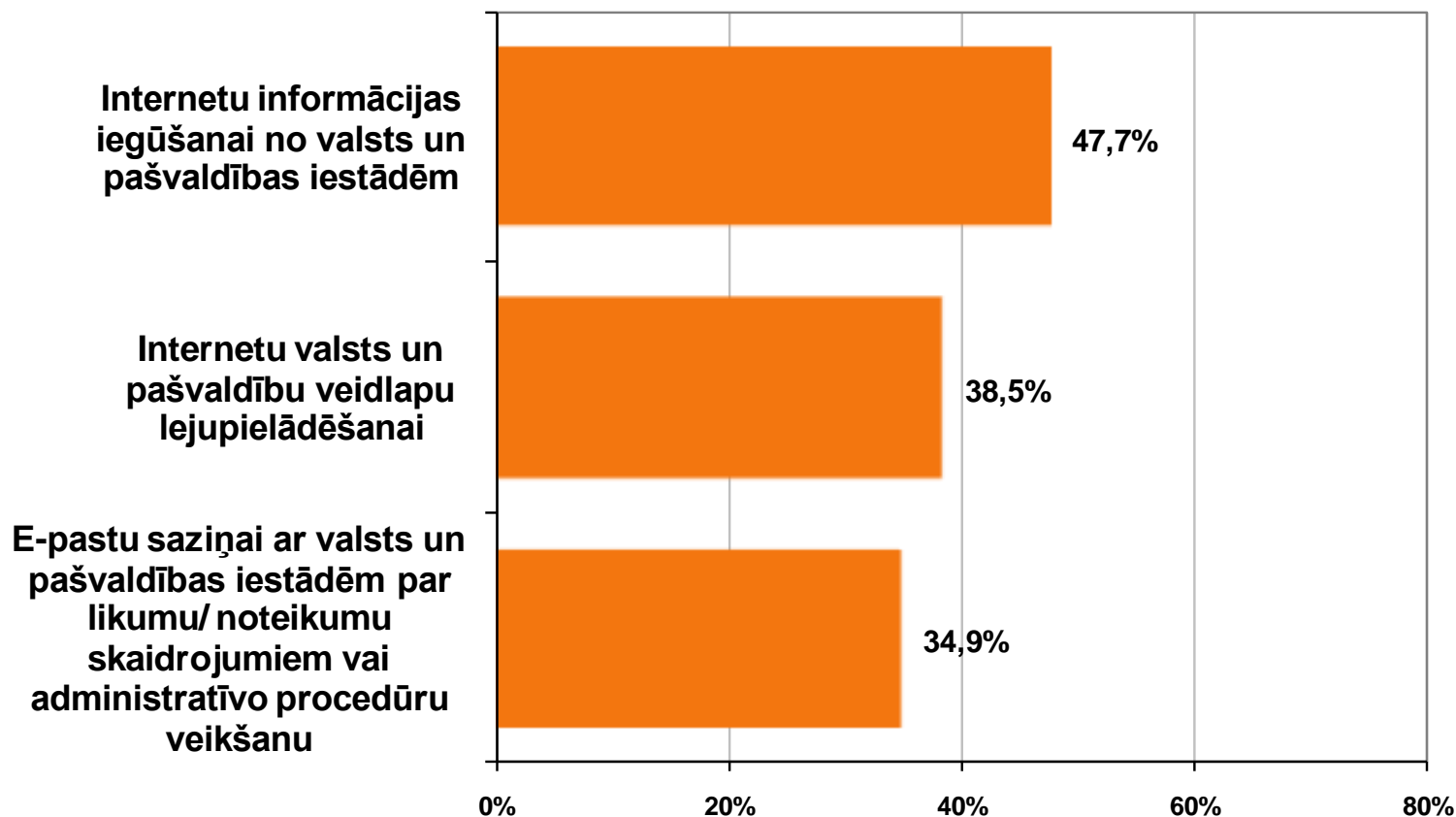

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (3/15)

E-pakalpojumu izmantošana uzņēmējdarbībā

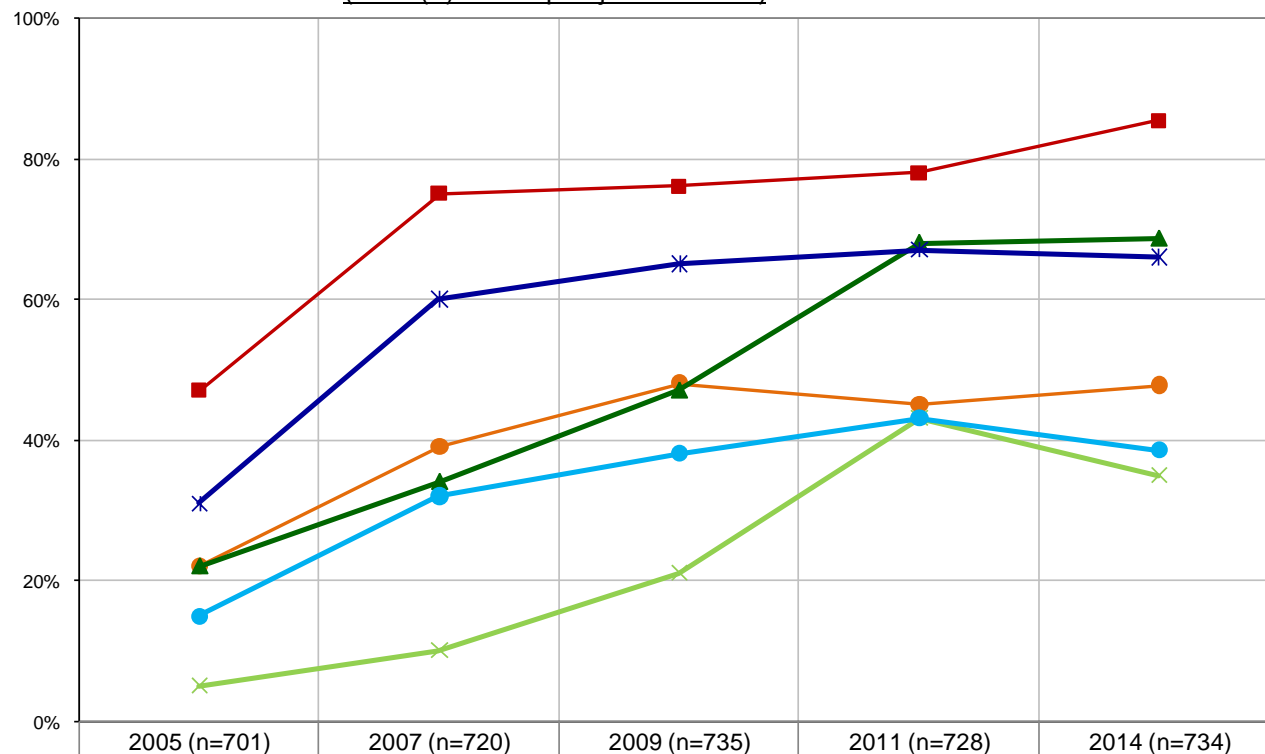
Ir galvenais šāda veida informācijas iegūšanas veids

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=734)

E-pakalpojumu izmantošanas rādītāji

(Bāze (n) = visi aptaujas dalībnieki)

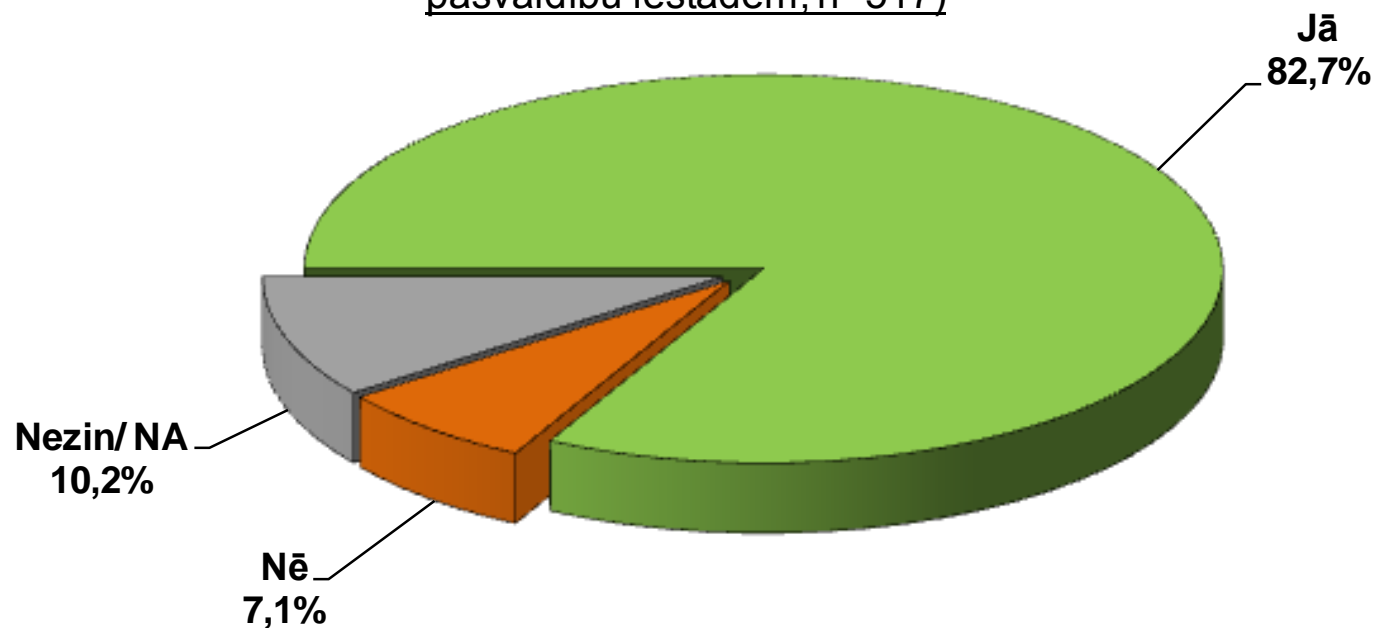
	2005 (n=701)	2007 (n=720)	2009 (n=735)	2011 (n=728)	2014 (n=734)
Internetu informācijas iegūšanai no valsts un pašvaldības iestādēm	47%	75%	76%	78%	85%
Internets ir galvenais informācijas iegūšanai no valsts un pašvaldības iestādēm	22%	39%	48%	45%	48%
E-pastu saziņai ar valsts un pašvaldības iestādēm par likumu/ noteikumu skaidrojumiem vai administratīvo procedūru veikšanu	22%	34%	47%	68%	69%
E-pasts ir galvenais saziņai ar valsts un pašvaldības iestādēm par likumu/ noteikumu skaidrojumiem vai administratīvo procedūru veikšanu	5%	10%	21%	43%	35%
Internetu valsts un pašvaldību veidlapu lejupielādēšanai	31%	60%	65%	67%	66%
Internets ir galvenais valsts un pašvaldību veidlapu lejupielādēšanai	15%	32%	38%	43%	38%

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (5/15)

Elektroniskā saziņa ar valsts un pašvaldību institūcijām

**Vai Jūs saņēmāt atbildi uz savu pēdējo e-pastu no valsts/
pašvaldības iestādes par likumu/ noteikumu skaidrojumiem vai
administratīvo procedūru veikšanu?**

(Bāze = respondenti, kuri ir izmantojuši e-pastu saziņai ar valsts un
pašvaldību iestādēm; n=517)

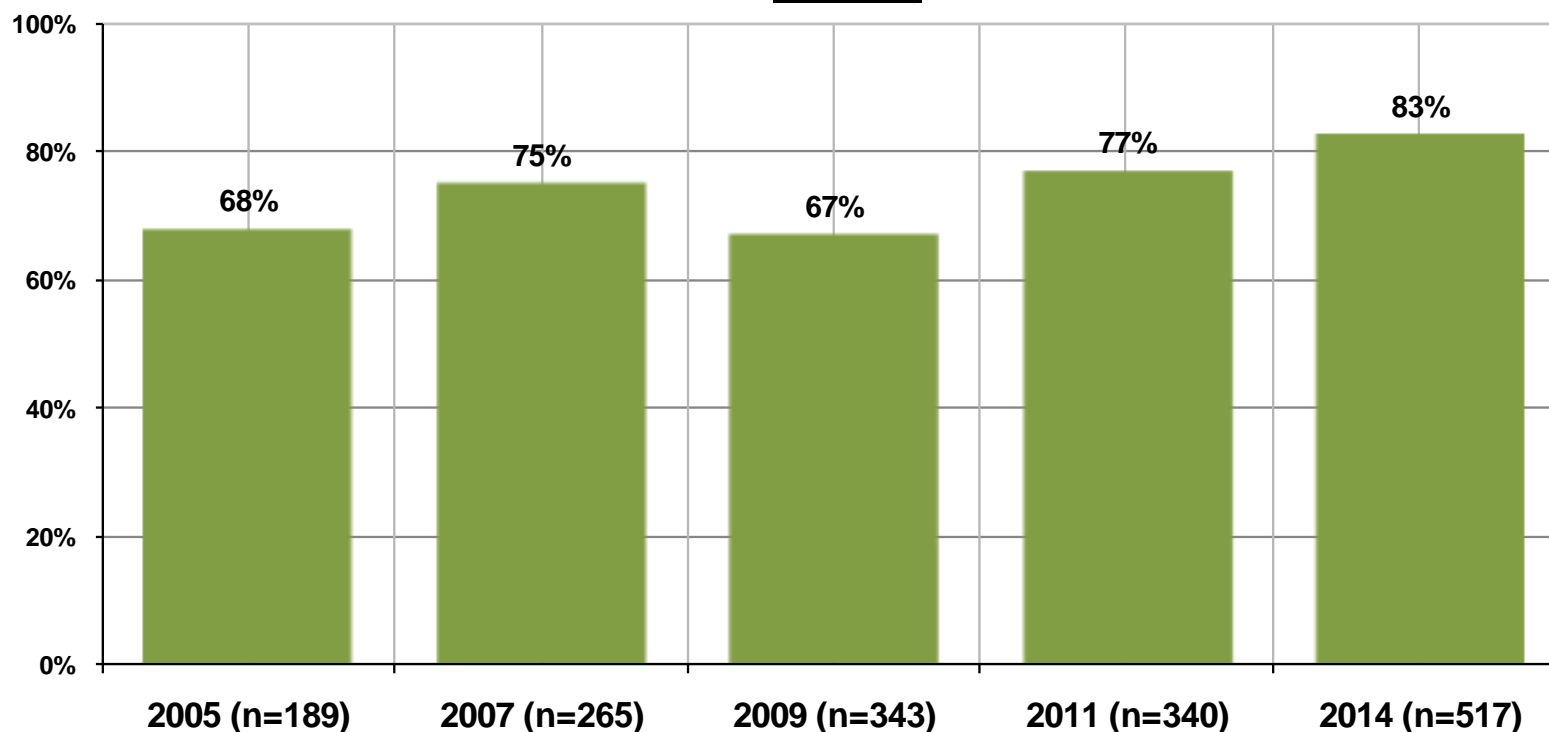

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (6/15)

Elektroniskā saziņa ar valsts un pašvaldību institūcijām

**Ir saņēmuši atbildi uz savu pēdējo e-pastu no valsts/ pašvaldības iestādes
par likumu/ noteikumu skaidrojumiem vai administratīvo procedūru
veikšanu**

(Bāze (n) = respondenti, kuri ir izmantojuši e-pastu saziņai ar valsts un pašvaldību
iestādēm)

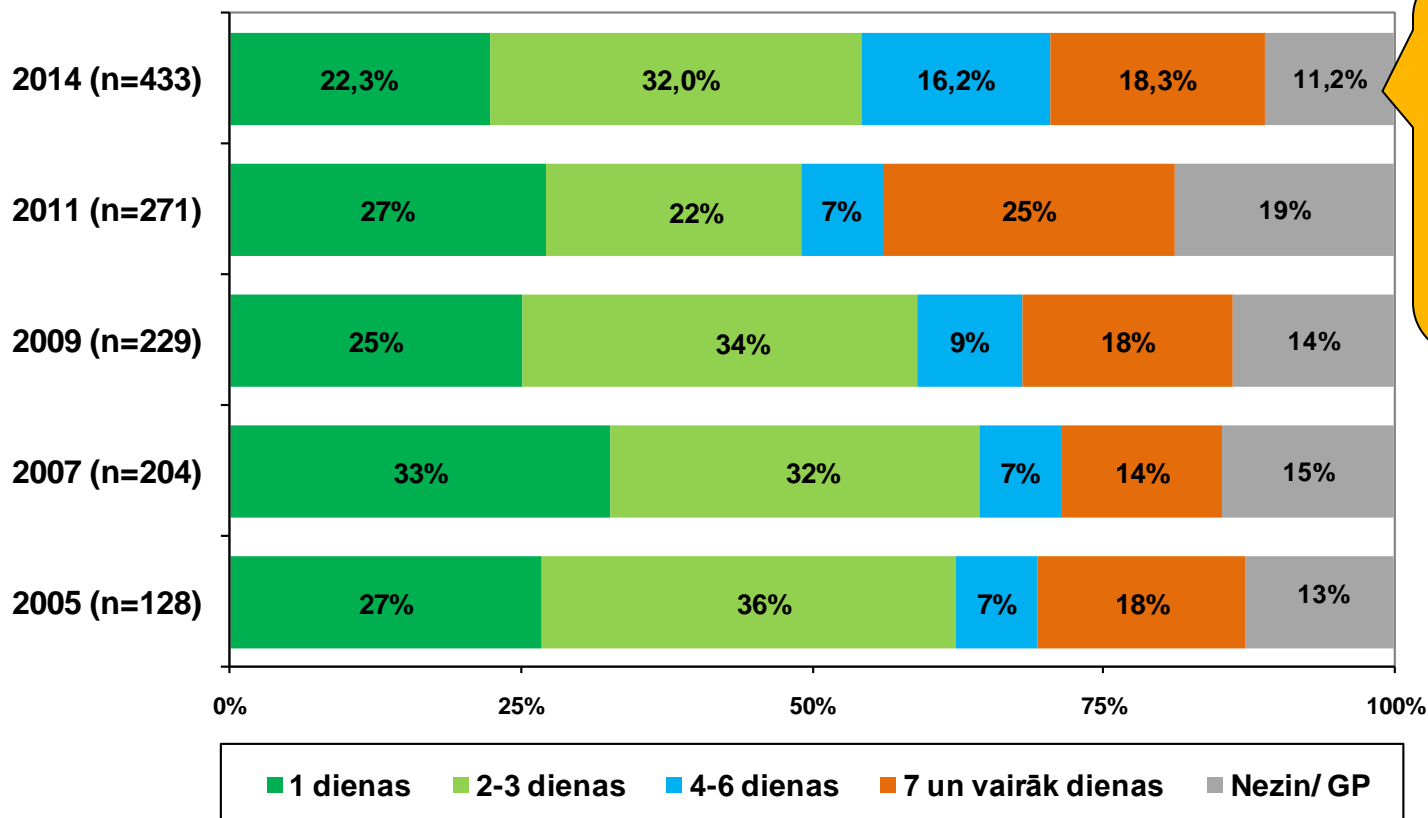

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (7/15)

Elektroniskā saziņa ar valsts un pašvaldību institūcijām

Cik kalendāro dienu laikā Jūs saņēmāt atbildi uz savu pēdējo e-pasta vēstuli?

(Bāze (n) = respondenti, kuri saņēma atbildi no valsts/ pašvaldību iestādes uz savu e-pasta vēstuli)

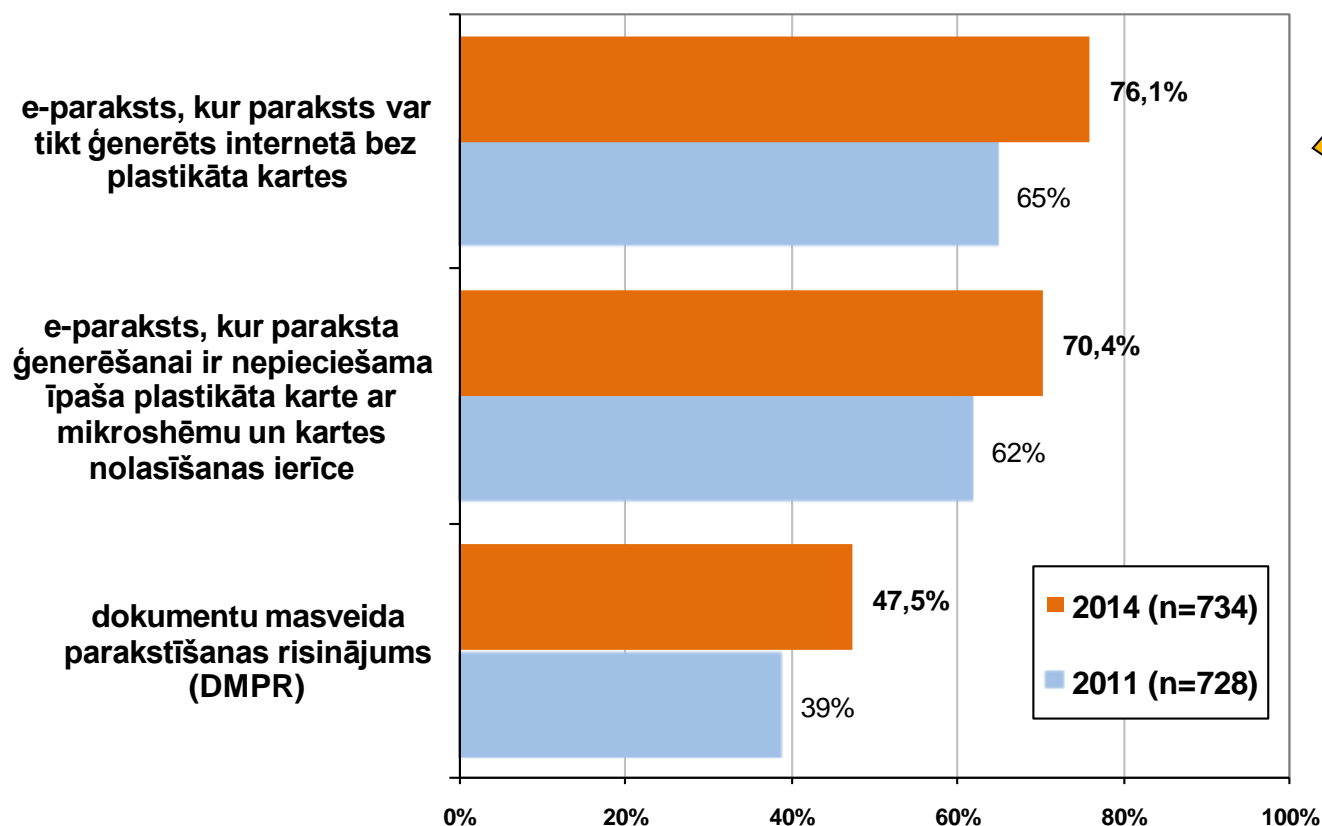
Vidējais kalendāro dienu skaits atbildes saņemšanai no valsts/ pašvaldības iestādes – 4,5 dienas.

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (8/15)

E-paraksta pakalpojumi – informētība

Ir informēti, ka Latvijā ir pieejami sekojoši valsts nodrošināta e-paraksta pakalpojuma veidi

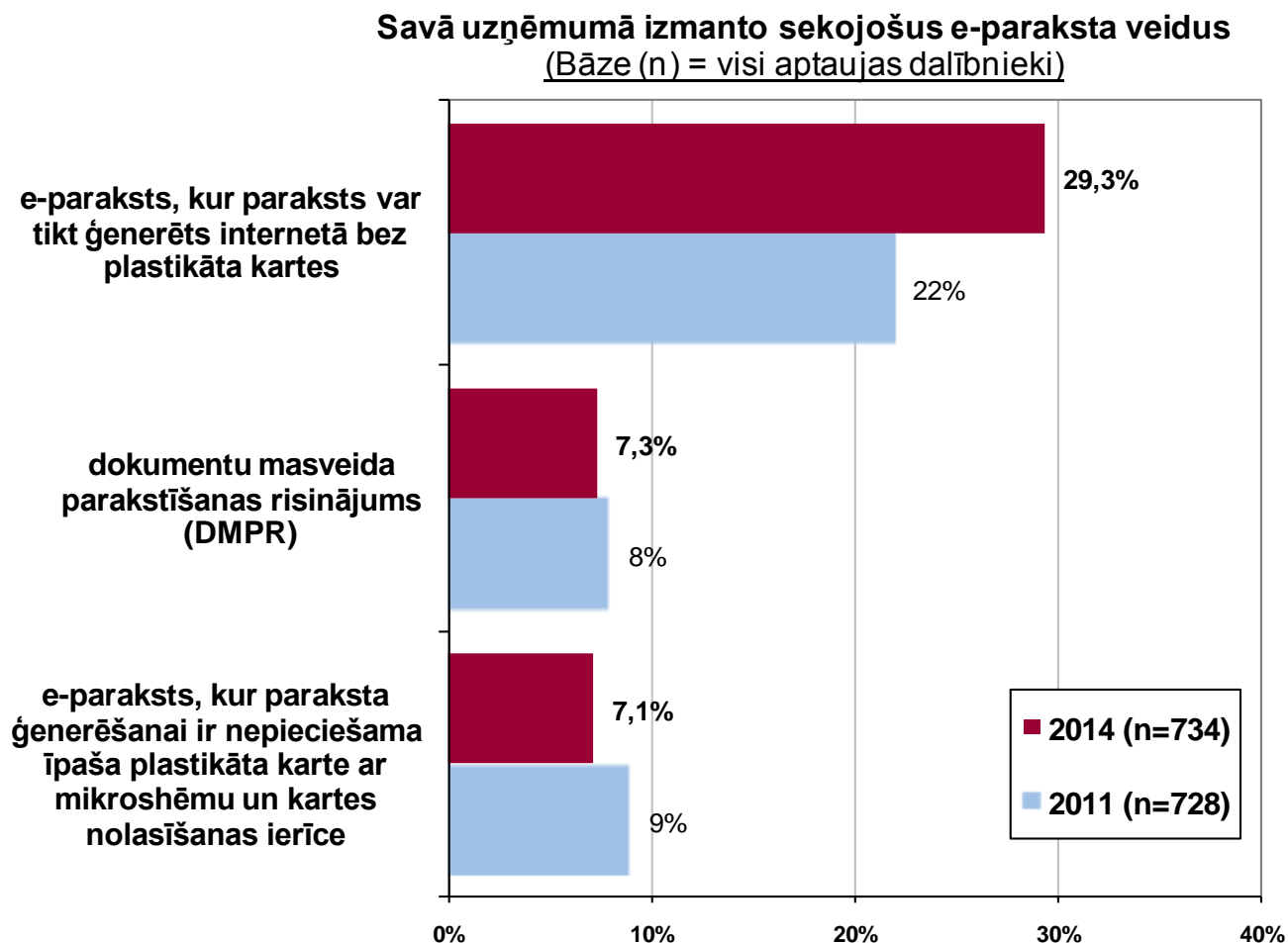
(Bāze (n) = visi aptaujas dalībnieki)

Pētījuma rezultāti liecina, ka paaugstinās uzņēmēju informētība par e-paraksta pakalpojumiem.

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (9/15)

E-paraksta pakalpojumi – izmantošana

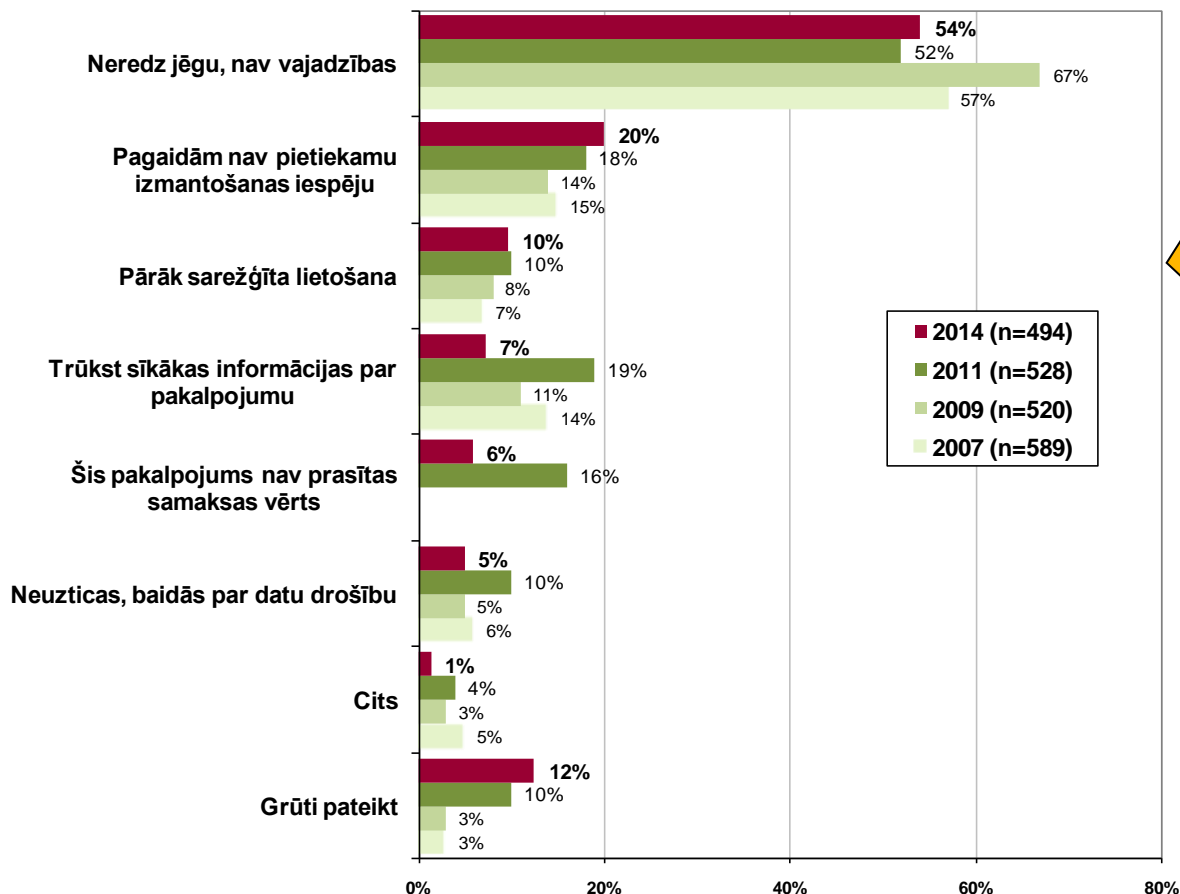

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (10/15)

Iemesli, kāpēc netiek izmantoti e-paraksta pakalpojumi

Kādēļ Jūs savā uzņēmumā neizmantojat elektronisko parakstu?

(Bāze (n) = respondenti, kuri neizmanto kādu e-paraksta veidu)

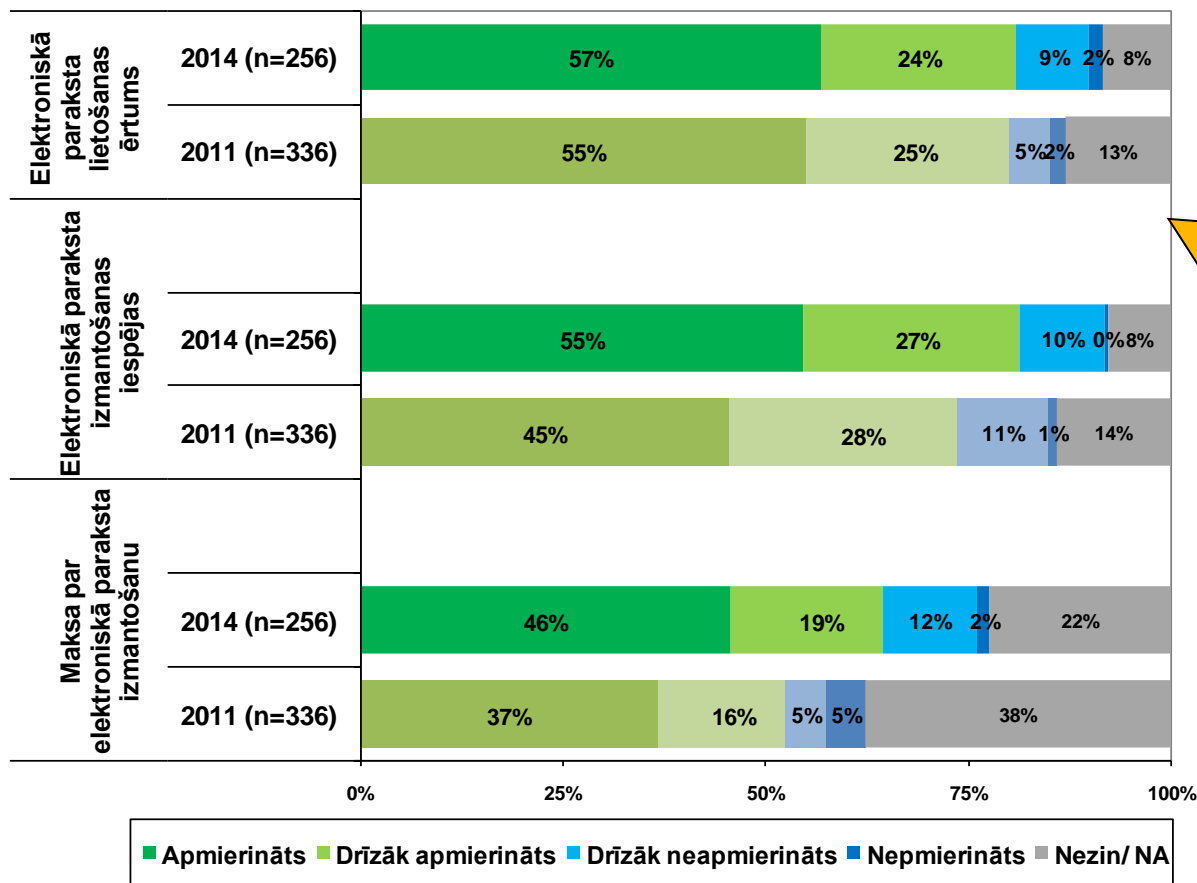
Tie uzņēmēji, kuri savā uzņēmumā neizmanto e-parakstu, to parasti (54% gadījumu) pamatoja ar vajadzības trūkumu. 20% respondentu skatījumā e-parakstam pagaidām nav pietiekamu izmantošanas iespēju, 10% respondentu elektronisko parakstu raksturoja kā pārāk sarežģītu.

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (11/15)

E-paraksta pakalpojumi – vērtējums

Cik lielā mērā Jūs esat apmierināts ar valsts nodrošinātā elektroniskā paraksta pakalpojumu sekojošos aspektos?

(Bāze (n) = respondenti, kuri izmanto kādu e-paraksta veidu)

Uzņēmēji, kuri lieto valsts nodrošināto elektronisko parakstu, vērtēja to, galvenokārt, pozitīvi

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (12/15)

E-paraksta pakalpojumi – vērtējums

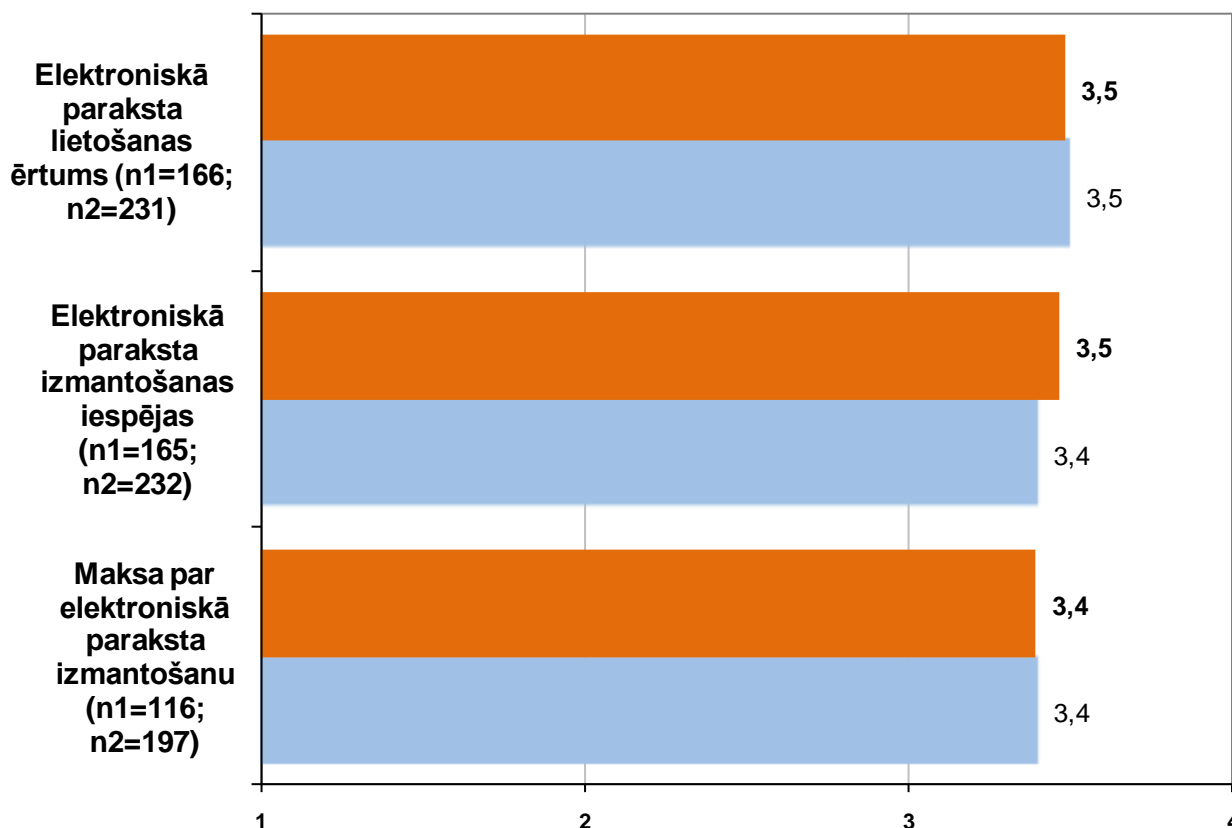
Apierinātība ar valsts nodrošinātā elektroniskā paraksta pakalpojumu

Vidējais vērtējums skalā no 1 (neapmierināts) līdz 4 (apmierināts)

(Bāze (n) = respondenti, kuri izmanto kādu e-paraksta veidu un sniedza konkrētu vērtējumu)

■ 2014 (n2)

■ 2011 (n1)

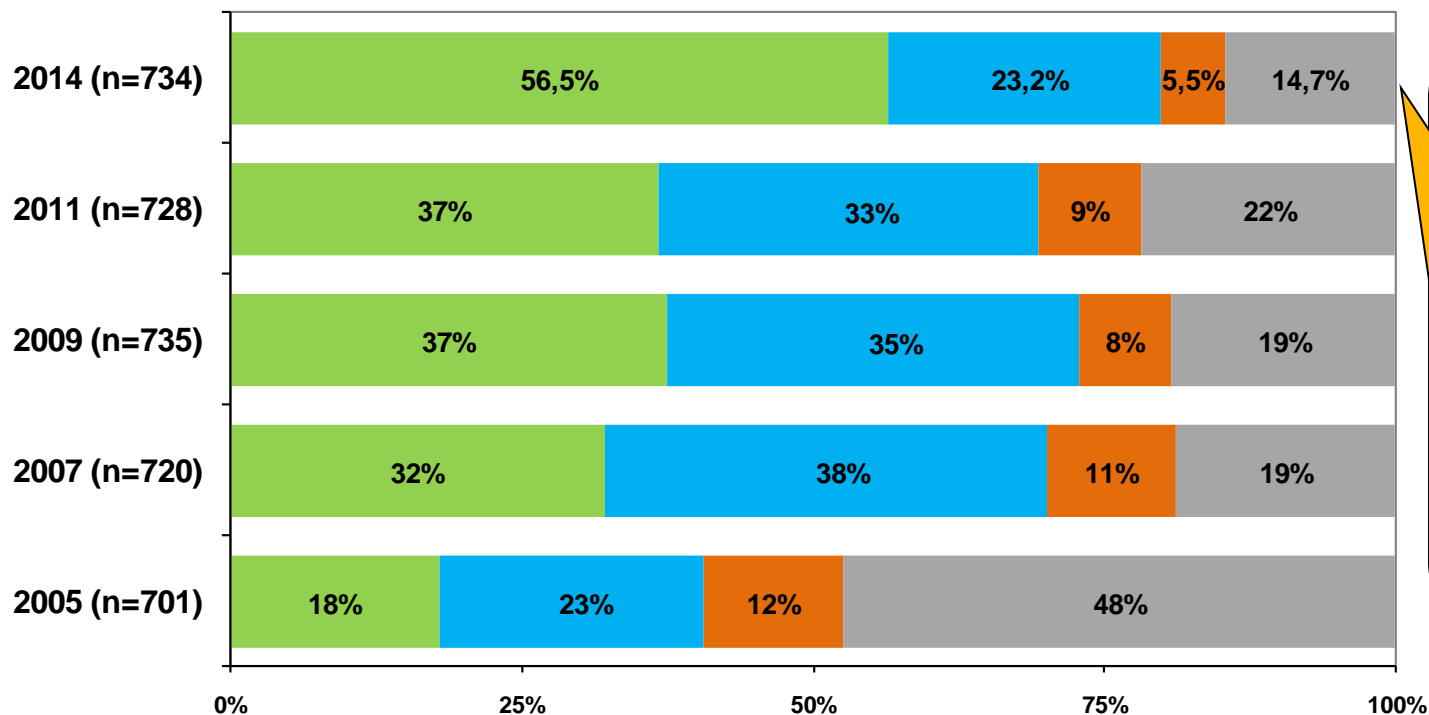

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (13/15)

E-pakalpojumu izmantošanas iespēju novērtējums

Kā Jūs novērtētu ...?
informācijas iegūšanas no valsts / pašvaldības iestādēm un veidlapu
lejuplādes iespējas

(Bāze (n) = visi aptaujas dalībnieki)

Dažādas e-pakalpojumu izmantošanas iespējas šogad vērtētas ievērojami pozitīvāk nekā iepriekšējos pētījumos (kopš 2005.g.). Pirmo reizi visu e-pakalpojumu izmantošanas iespējas vairākums uzņēmēju raksturoja kā pietiekamas.

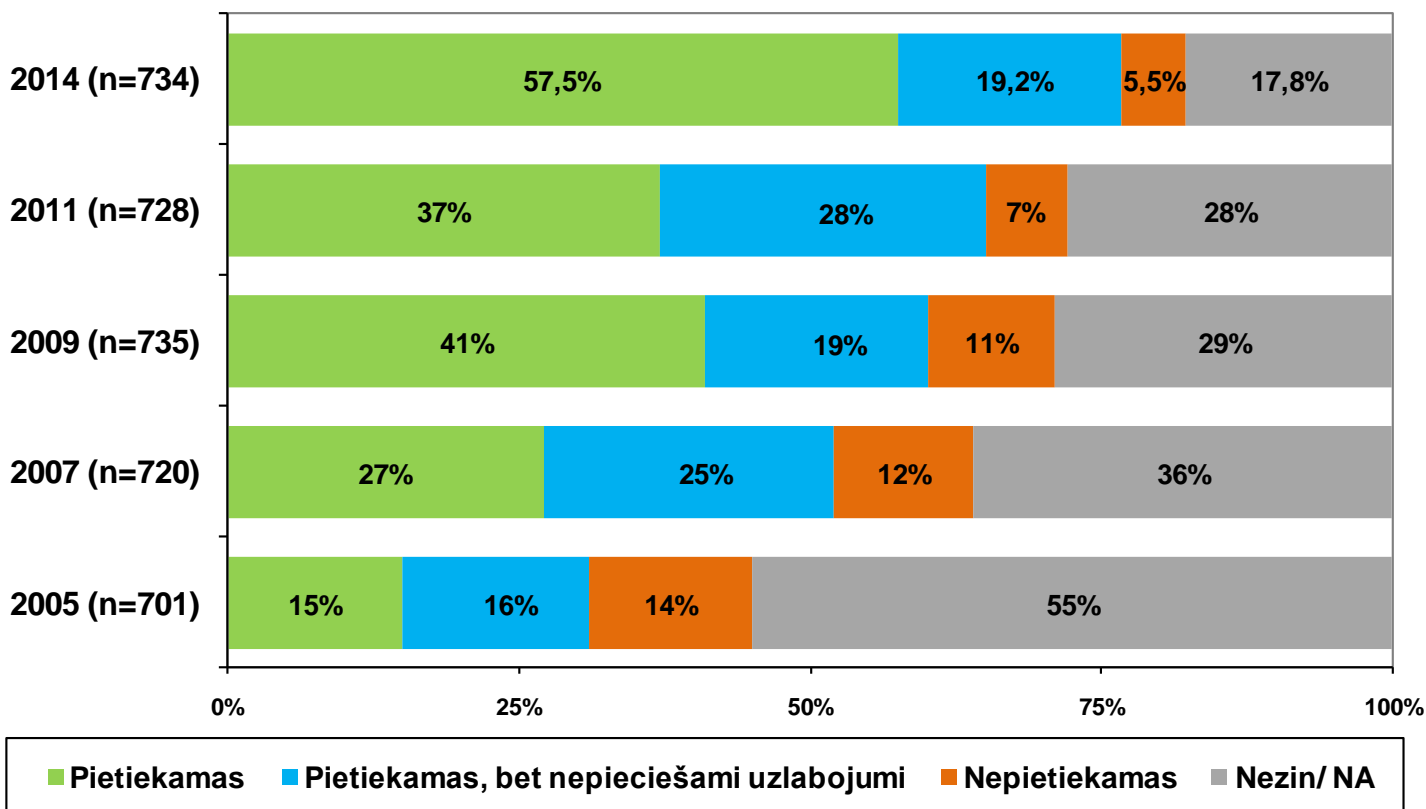
■ Pietiekamas ■ Pietiekamas, bet nepieciešami uzlabojumi ■ Nepietiekamas ■ Nezin/ NA

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (14/15)

E-pakalpojumu izmantošanas iespēju novērtējums

Kā Jūs novērtētu ...?
saziņas iespējas ar valsts / pašvaldības iestādēm ar e-pasta
starpniecību

(Bāze (n) = visi aptaujas dalībnieki)

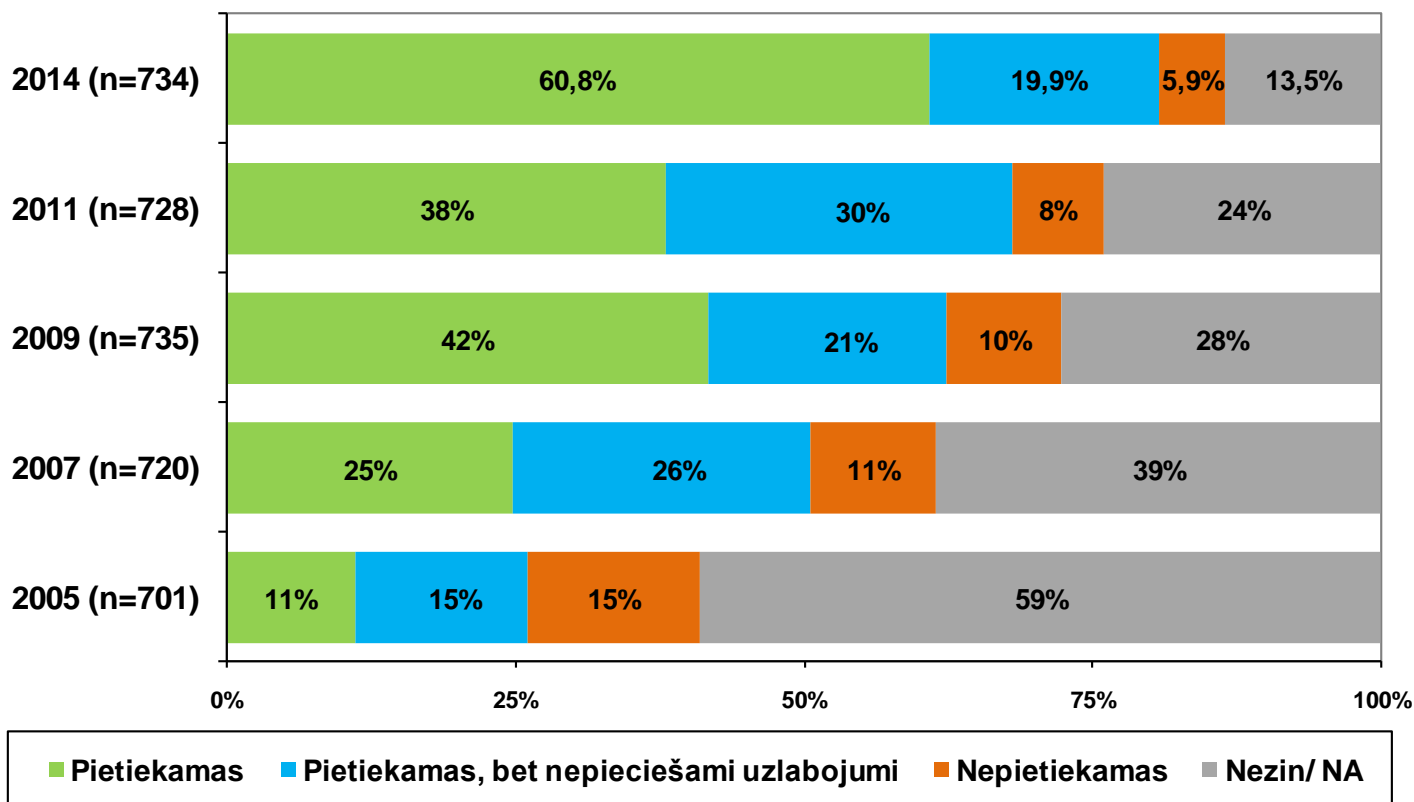

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (15/15)

E-pakalpojumu izmantošanas iespēju novērtējums

Kā Jūs novērtētu ...?
elektronisko dokumentu iesniegšanas iespējas valsts vai pašvaldības
iestādēs

(Bāze (n) = visi aptaujas dalībnieki)

Izvirzītie priekšlikumi

E-paraksta pieejamības un pielietojamības paplašināšana

Secinājumi

- No aptaujas rezultātiem var izvirzīt šādu priekšlikumu: Lai palielinātu e-pakalpojumu un e-paraksta lietotāju skaitu, ir pastiprināti jāpievērš uzmanība uzņēmēju informēšanā par e-pakalpojumu un e-paraksta priekšrocībām.
- Nepieciešams arī pakāpeniski strādāt pie pakalpojumu pilnveidošanas un atteikšanās no fiziskās apkalpošanas.

Ieteikumi

- Jāveic pieejamo e-pakalpojumu popularizēšanas pasākumi, informējot uzņēmējus par e-pakalpojumu un e-paraksta lietošanas priekšrocībām.
- Jāizvērtē iespēja samazināt e-paraksta iegūšanas pakalpojuma maksu, lai padarītu to pieejamāku un pievilcīgāku lietotājiem.
- Jānosaka prasība valsts iestādēm analizēt savos gadu mērķos, kā mainās e-pakalpojumu un citu iestāžu sniegto pakalpojumu proporcija.

Termini/ atbildīgais

31.12.2015/ LVRTC, VARAM

Licences un atļaujas, un citas inspekciju izdotās apliecības/ standarti par atbilstību

4

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (1/17)

Uzņēmējdarbības kavēkļu izplatība un intensitāte

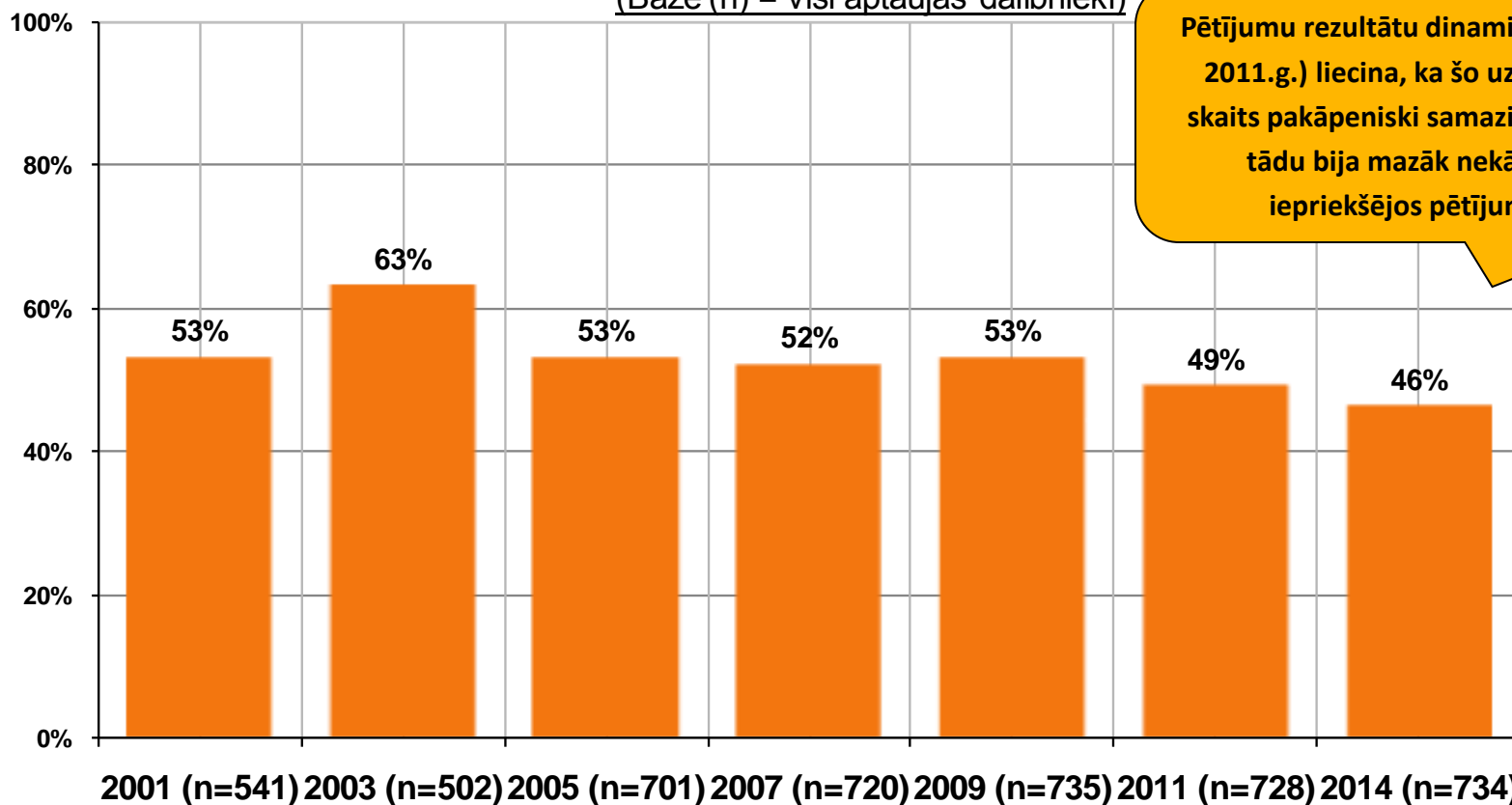

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (2/17)

Licenču un atļauju nepieciešamība uzņēmējdarbībai

Uzņēmēji, kuriem uzņēmējdarbības veikšanai ir nepieciešamas licences un/
vai atļaujas

(Bāze (n) = visi aptaujas dalībnieki)

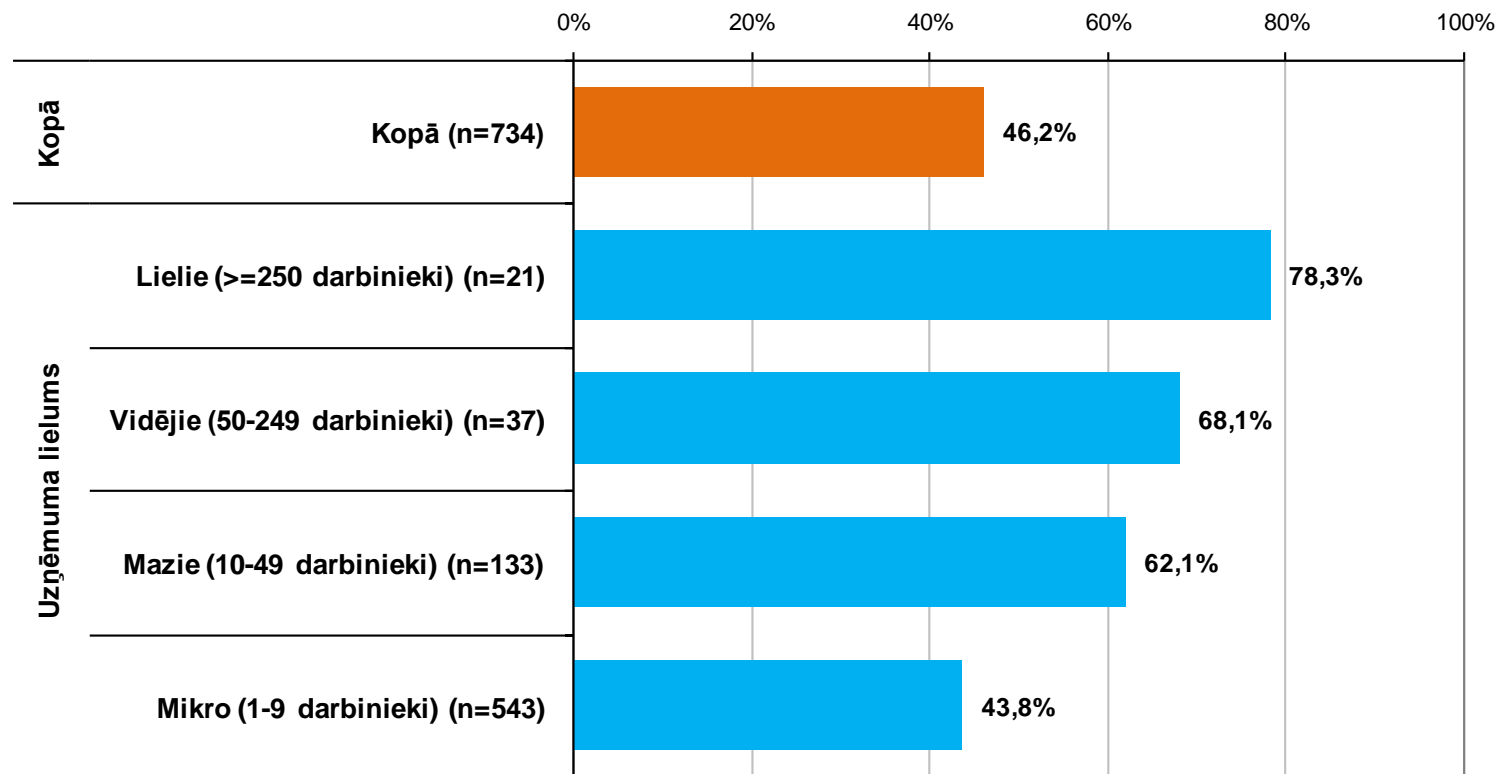

Pētījumu rezultātu dinamika (2001. – 2011.g.) liecina, ka šo uzņēmumu skaits pakāpeniski samazinās, šogad tādu bija mazāk nekā visos iepriekšējos pētījumos.

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (3/17)

Licenču un atļauju nepieciešamība uzņēmējdarbībai

Uzņēmējdarbības veikšanai
ir nepieciešamas licences un/ vai atļaujas
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

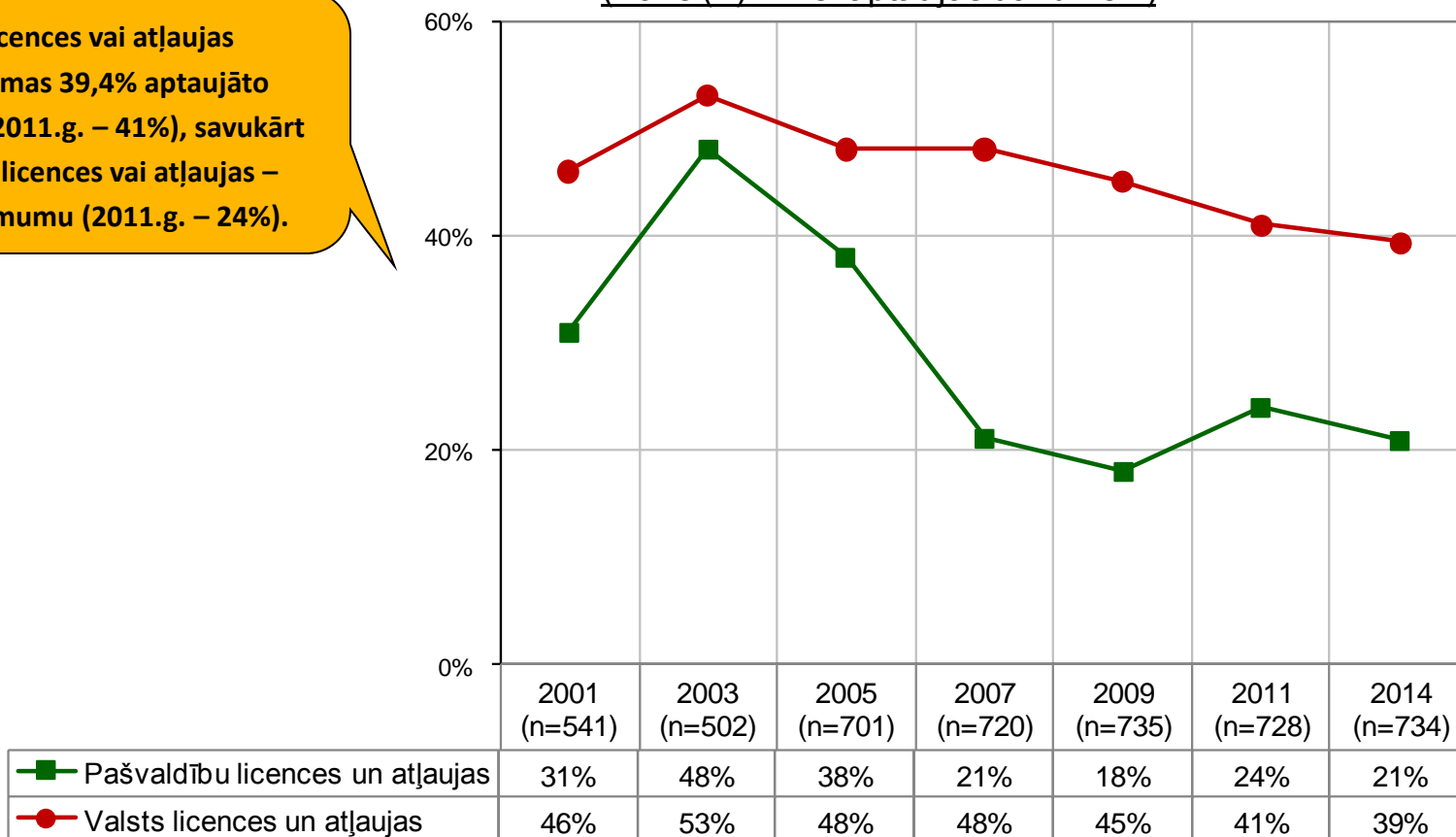
Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (4/17)

Licenču un atļauju nepieciešamība uzņēmējdarbībai

Uzņēmēji, kuriem uzņēmējdarbības veikšanai ir nepieciešamas valsts un/vai pašvaldību licences un/ vai atļaujas

(Bāze (n) = visi aptaujas dalībnieki)

Valsts licences vai atļaujas nepieciešamas 39,4% aptaujāto uzņēmumu (2011.g. – 41%), savukārt pašvaldību licences vai atļaujas – 20,8% uzņēmumu (2011.g. – 24%).

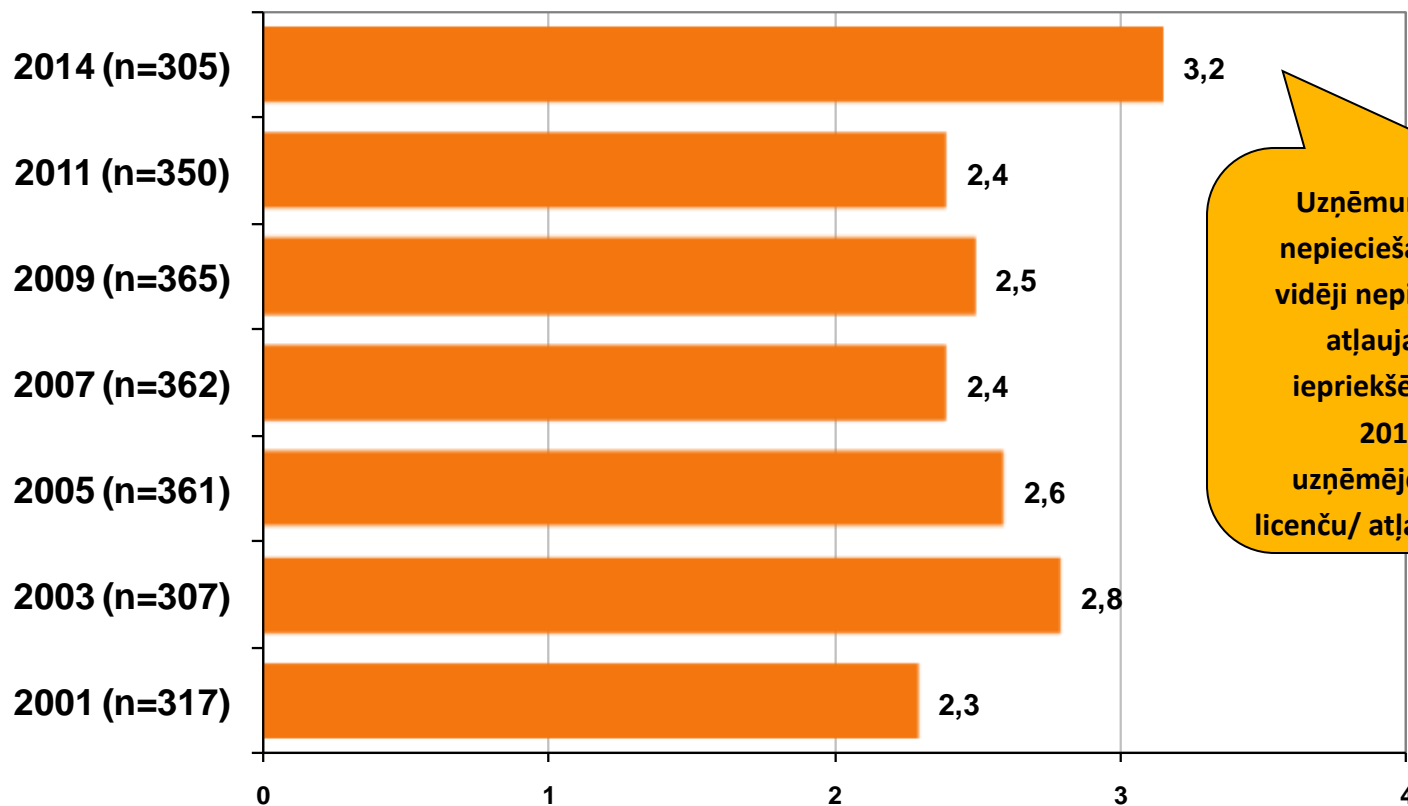
23.05.2014.

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (5/17)

Uzņēmējdarbībai nepieciešamo licenču un atļauju skaits

Vidējais uzņēmējdarbībai nepieciešamo licenču un/ vai atļauju skaits

(Bāze (n) = respondenti, kuriem uzņēmējdarbības veikšanai ir nepieciešamas licences un/ vai atļaujas un nosauca konkrētu to skaitu)

Uzņēmumiem, kuru darbībai ir nepieciešamas licences/ atļaujas, vidēji nepieciešamas 3,2 licences/ atļaujas. Tas ir vairāk nekā iepriekšējos pētījumos (2001. – 2011.g.), kad vidējais uzņēmējdarbībai nepieciešamo licenču/ atļauju skaits nerasniedza 3.

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (6/17)

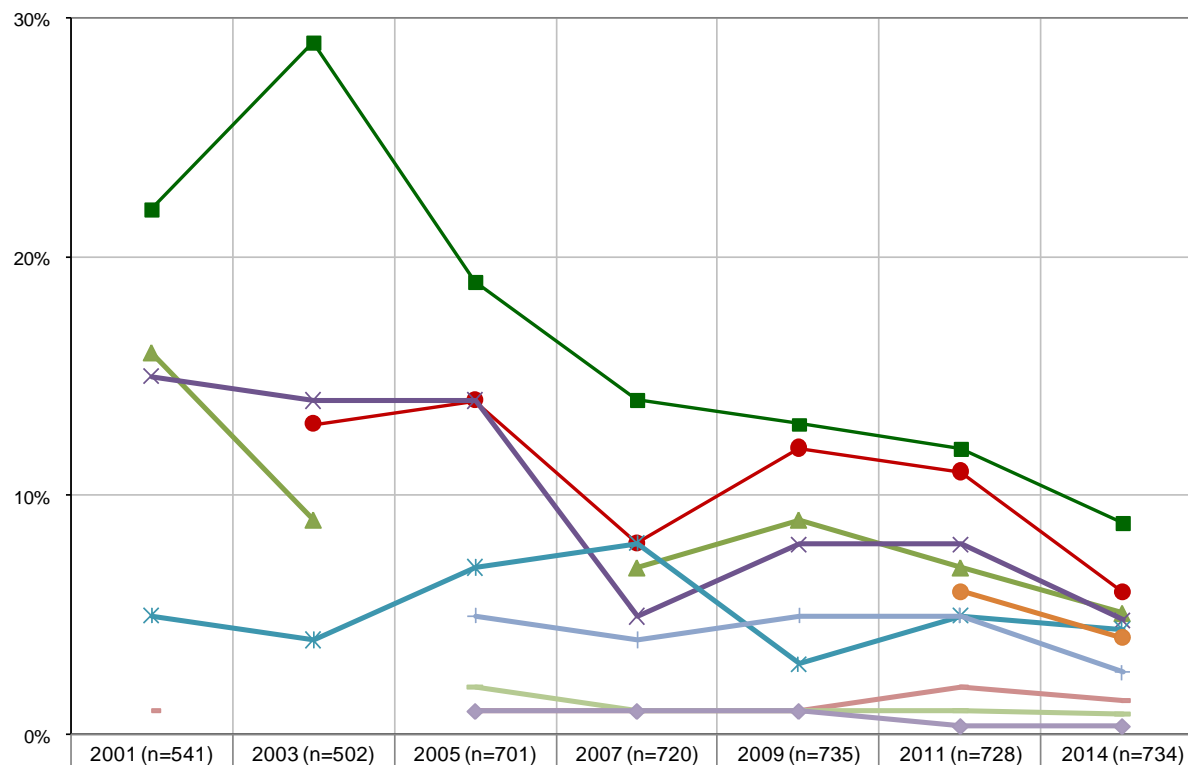
Uzņēmējdarbībai nepieciešamās licences un atļaujas

Uzņēmējdarbībai nepieciešamās licences un atļaujas
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=734)

Biežāk nepieciešamo licenču/ atļauju hierarhija ir līdzīga 2011.g. rezultātiem. Jānorāda, ka salīdzinājumā ar 2011.g. rezultātiem, visās pozīcijās sarucis uzņēmumu skaits, kuriem nepieciešamas attiecīgās licences/ atļaujas.

Uzņēmējdarbībai nepieciešamās licences un atļaujas (Bāze (n) = visi aptaujas dalībnieki)

	2001 (n=541)	2003 (n=502)	2005 (n=701)	2007 (n=720)	2009 (n=735)	2011 (n=728)	2014 (n=734)
■ Tirdzniecības atļaujas pašvaldībās	22%	29%	19%	14%	13%	12%	9%
● Pārtikas un veterinārā dienesta izsniegts atzišanas vai reģistrācijas numurs		13%	14%	8%	12%	11%	6%
▲ Reģistrācija Būvkomersantu reģistrā	16%	9%		7%	9%	7%	5%
✕ Tabakas izstrādājumu un / vai alkoholisko dzērienu ražošanai, importam, vairumtirdzniecībai un mazumtirdzniecībai	15%	14%	14%	5%	8%	8%	5%
✱ Valsts licence kravu komercpārvadājumiem Latvijas teritorijā un/ vai starptautiskajiem kravu komercpārvadājumiem ar kravas auto	5%	4%	7%	8%	3%	5%	4%
● Atļauja izvietot vides reklāmu						6%	4%
✱ Autortiesību aizsardzība mūzikai un/ vai mūzikas atskaņošanas atļauja			5%	4%	5%	5%	3%
— Medikamentu ražošanai un/ vai tirdzniecībai	1%		1%	1%	1%	2%	1%
— Valsts licence pasažieru komercpārvadājumiem Latvijas teritorijā un/ vai starptautiskajiem pasažieru komercpārvadājumiem ar autobusiem			2%	1%	1%	1%	1%
— Pašvaldības licence vietējiem pasažieru pārvadājumiem			1%	1%	1%	0,4%	0,3%

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (8/17)

Licenču un atļauju saņemšanai nepieciešamais laiks

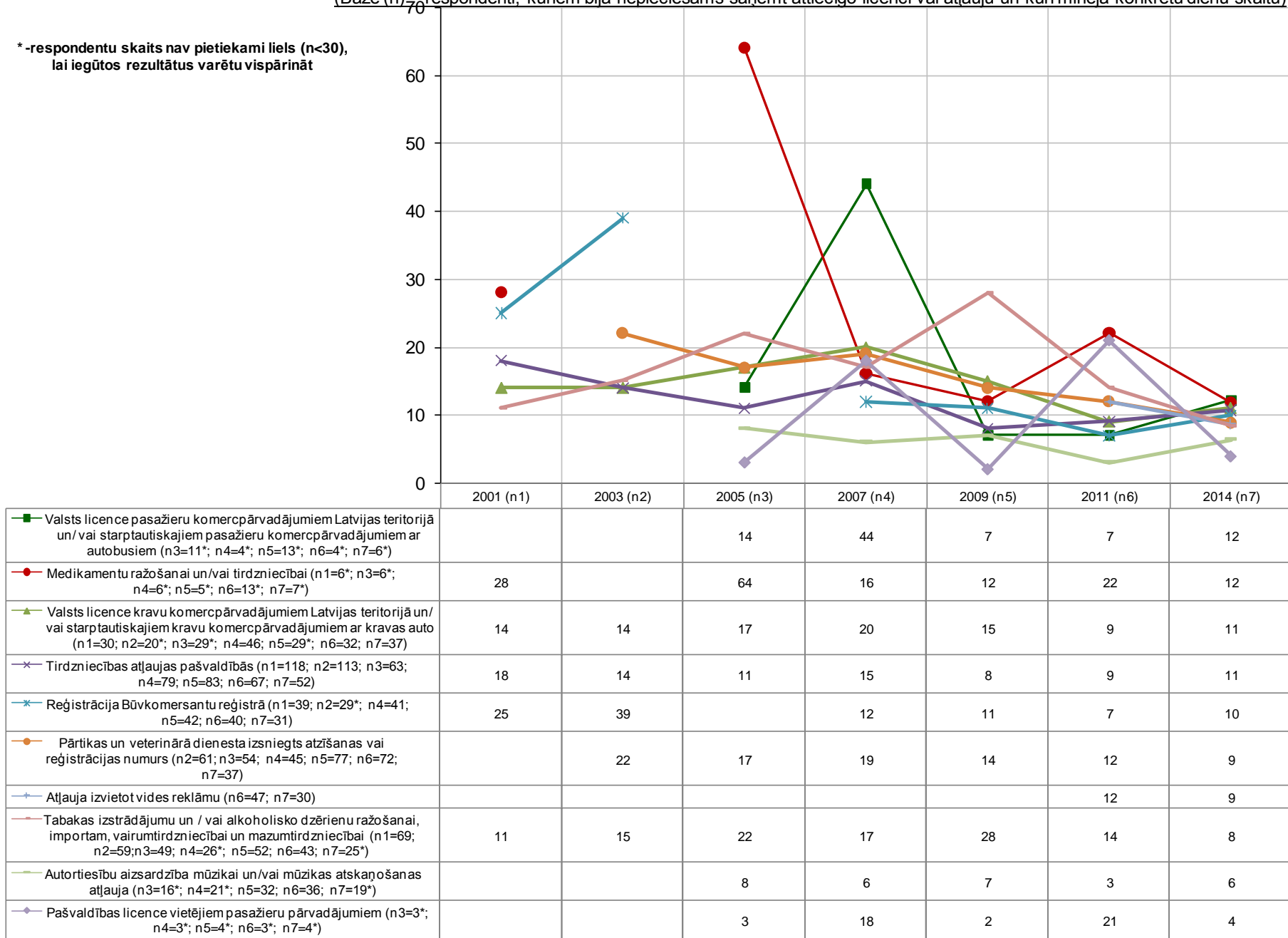
Vidējais licenču un atļauju saņemšanai patērēto kalendāro dienu skaits
(Bāze (n) = respondenti, kuriem bija nepieciešams saņemt attiecīgo licenci vai atļauju un kuri minēja konkrētu dienu skaitu)

* -respondentu skaits nav pietiekami liels (n<30), lai iegūtos rezultātus varētu vispārināt

Vidējais licenču un atļauju saņemšanai patērēto kalendāro dienu skaits
 (Bāze (n) = respondenti, kuriem bija nepieciešams saņemt attiecīgo licenci vai atļauju un kuri minēja konkrētu dienu skaitu)

*-respondentu skaits nav pietiekami liels (n<30),
 lai iegūtos rezultātus varētu vispārināt

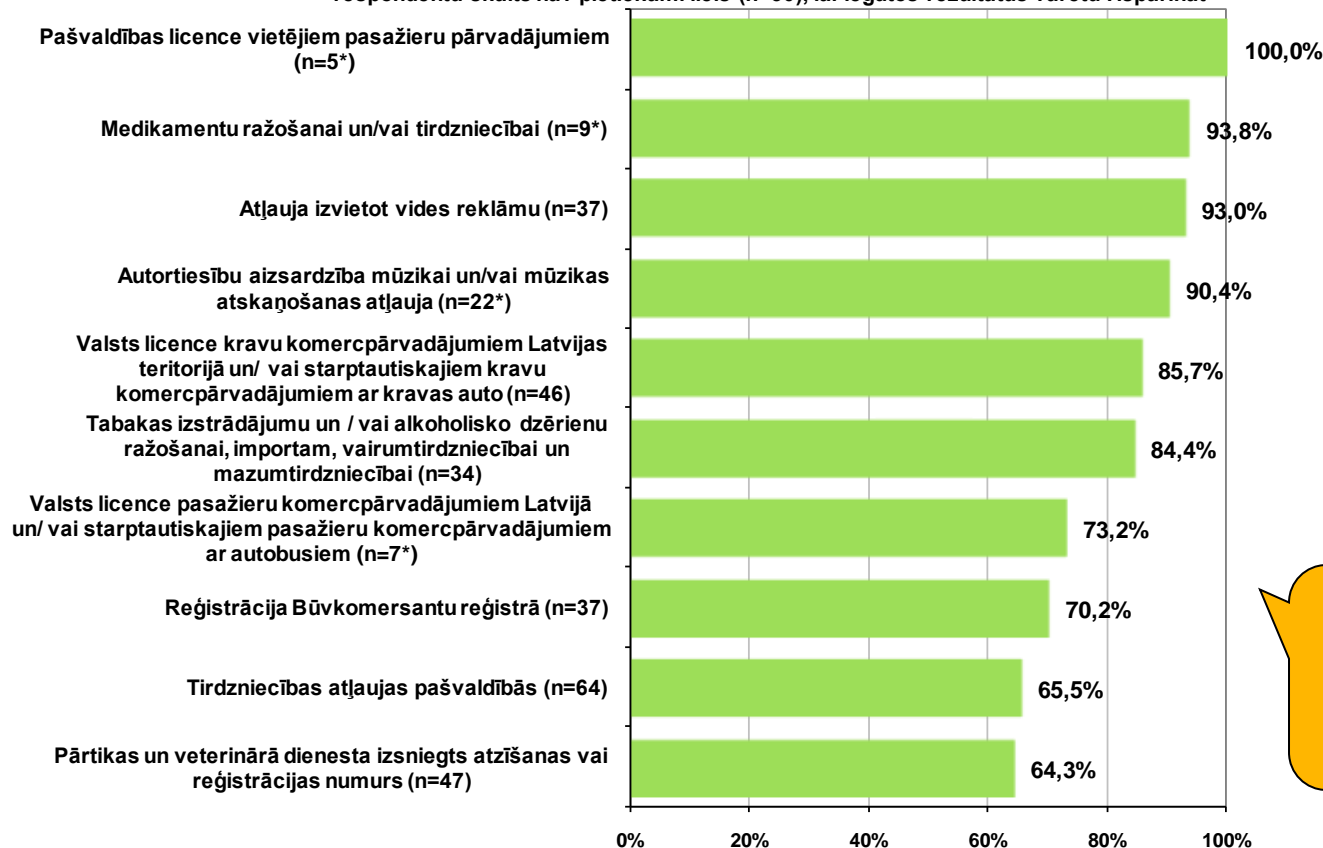
Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (10/17)

Oficiālās nodevas un citi oficiālie maksājumi

Uzņēmumi, kuri par attiecīgo licenču/ atļauju saņemšanu maksājuši oficiālās nodevas

(Bāze (n) = respondenti, kuriem bija nepieciešams saņemt attiecīgo licenci vai atļauju)

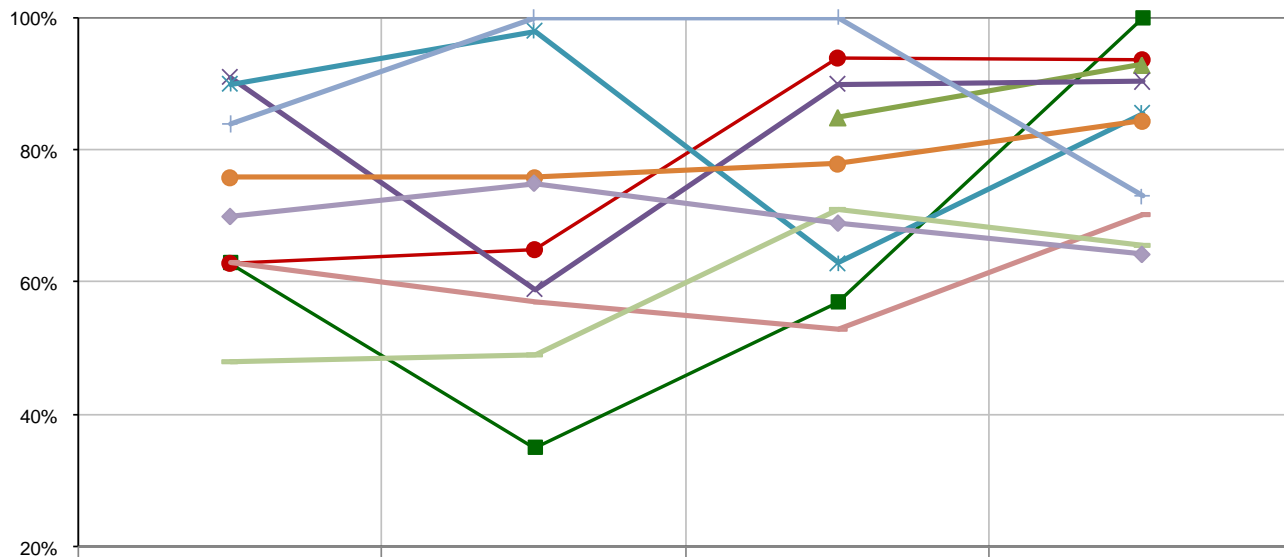
* -respondentu skaits nav pietiekami liels (n<30), lai iegūtos rezultātus varētu vispārināt

Par visu licenču/ atļauju saņemšanu vairākumā gadījumu ir maksātas oficiālās nodevas

**Uzņēmumi, kuri par attiecīgo
licenču/ atļauju saņemšanu
maksājuši oficiālās nodevas**
(Bāze = respondenti, kuriem bija
nepieciešams saņemt
attiecīgo licenci vai atļauju)

*-respondentu skaits nav pietiekami liels (n<30),
lai iegūtos rezultātus varētu vispārināt

	2007 (n1)	2009 (n2)	2011 (n3)	2014 (n4)
■ Pašvaldības licence vietējiem pasažieru pārvadājumiem (n1=6*; n2=5*; n3=6*; n4=5*)	63%	35%	57%	100%
● Medicamentu ražošanai un/vai tirdzniecībai (n1=9*; n2=7*; n3=19*) (n1=27*; n2=38; n3=49; n4=9*)	63%	65%	94%	94%
▲ Atļauja izvietot vides reklāmu (n3=72; n4=37)			85%	93%
✕ Autortiesību aizsardzība mūzikai un/vai mūzikas atskaņošanas atļauja (n1=27*; n2=38; n3=49; n4=22*)	91%	59%	90%	90%
✧ Valsts licence kravu komercpārvadājumiem Latvijas teritorijā un/vai starptautiskajiem kravu komercpārvadājumiem ar kravas auto (n1=69; n2=37; n3=39; n4=46)	90%	98%	63%	86%
● Tabakas izstrādājumu un /vai alkoholisko dzērienu ražošanai, importam, vairumtirdzniecībai un mazumtirdzniecībai (n1=42; n2=62; n3=63; n4=34)	76%	76%	78%	84%
✧ Valsts licence pasažieru komercpārvadājumiem Latvijas teritorijā un/vai starptautiskajiem pasažieru komercpārvadājumiem ar autobusiem (n1=8*; n2=13*; n3=6*; n4=7*)	84%	100%	100%	73%
— Reģistrācija Būvkomersantu reģistrā (n1=55; n2=52; n3=54; n4=37)	63%	57%	53%	70%
— Tirdzniecības atļaujas pašvaldībās (n1=102; n2=100; n3=97; n4=64)	48%	49%	71%	66%
◆ Pārtikas un veterinārā dienesta izsniegts atzišanas vai reģistrācijas numurs (n1=62; n2=90; n3=99; n4=47)	70%	75%	69%	64%

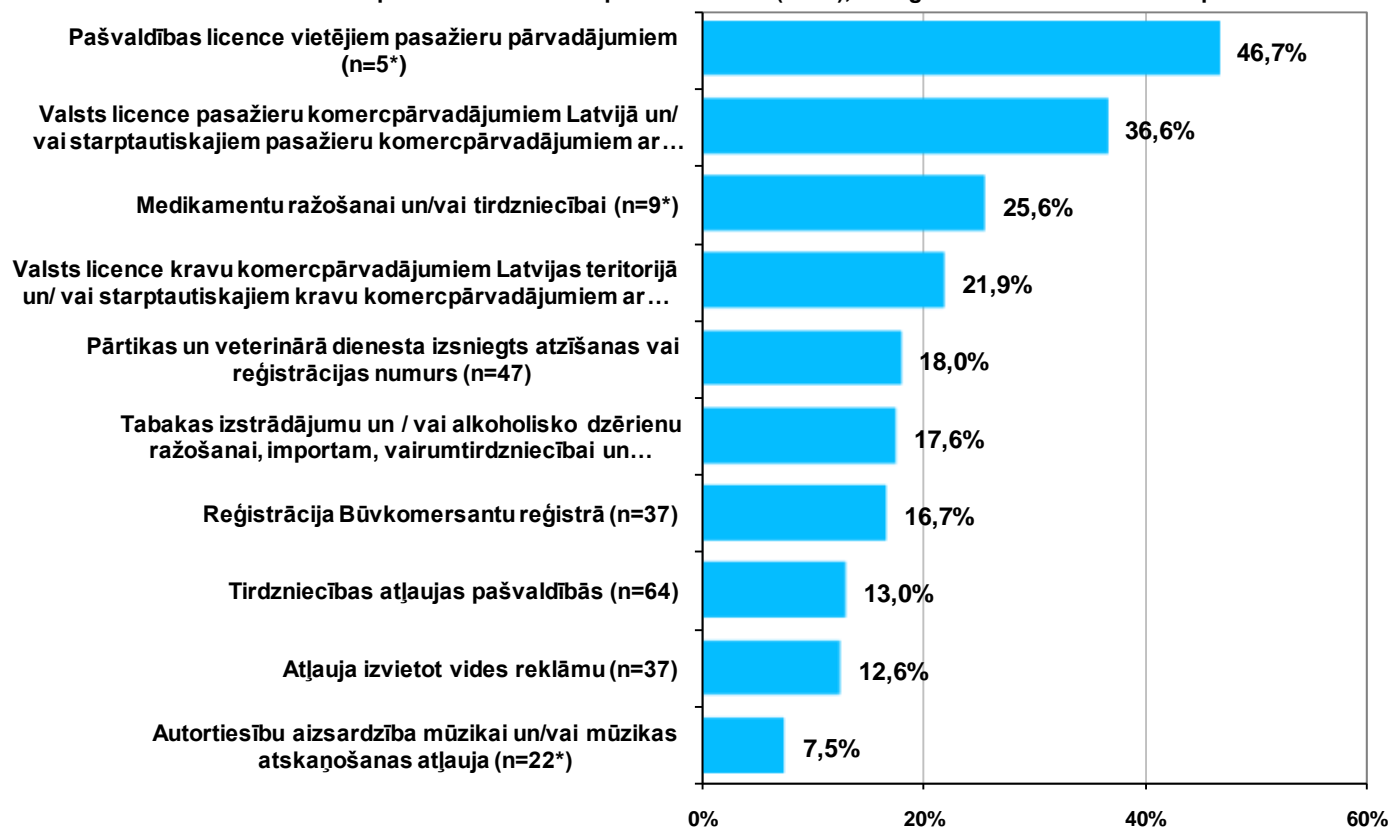
Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (12/17)

Juristu un citu konsultantu piesaistīšana

Uzņēmumi, kuri attiecīgo licenču/ atļauju saņemšanas sagatavošanai piesaistījuši juristus vai konsultantus

(Bāze (n) = respondenti, kuriem bija nepieciešams saņemt attiecīgo licenci vai atļauju)

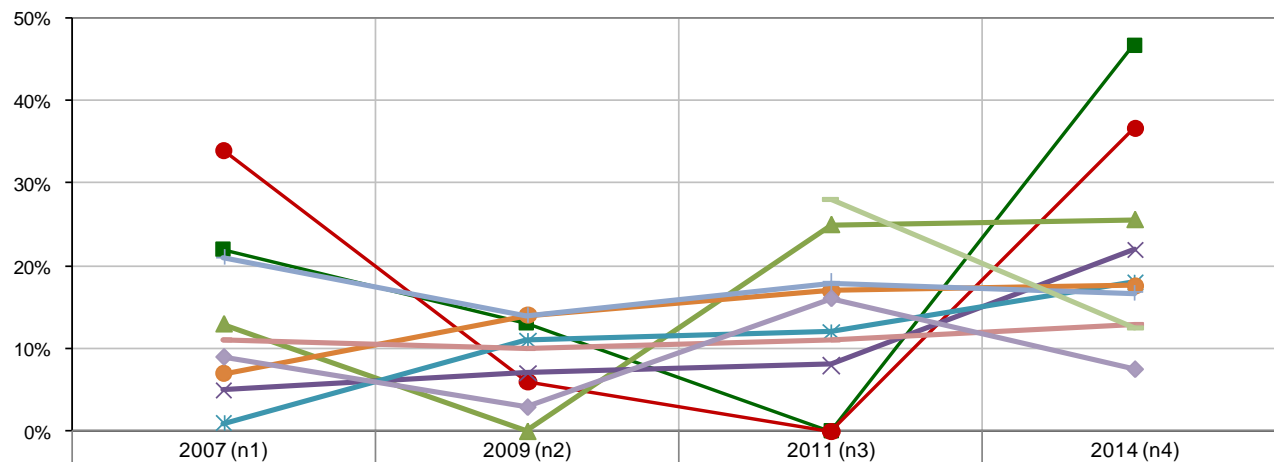
* -respondentu skaits nav pietiekami liels (n<30), lai iegūtos rezultātus varētu vispārināt

Uzņēmumi, kuri attiecīgo licenču/ atļauju saņemšanas sagatavošanai piesaistījuši juristus vai konsultantus

(Bāze (n) = respondenti, kuriem bija nepieciešams saņemt attiecīgo licenci vai atļauju)

* -respondentu skaits nav pietiekami liels (n<30), lai iegūtos rezultātus varētu vispārināt

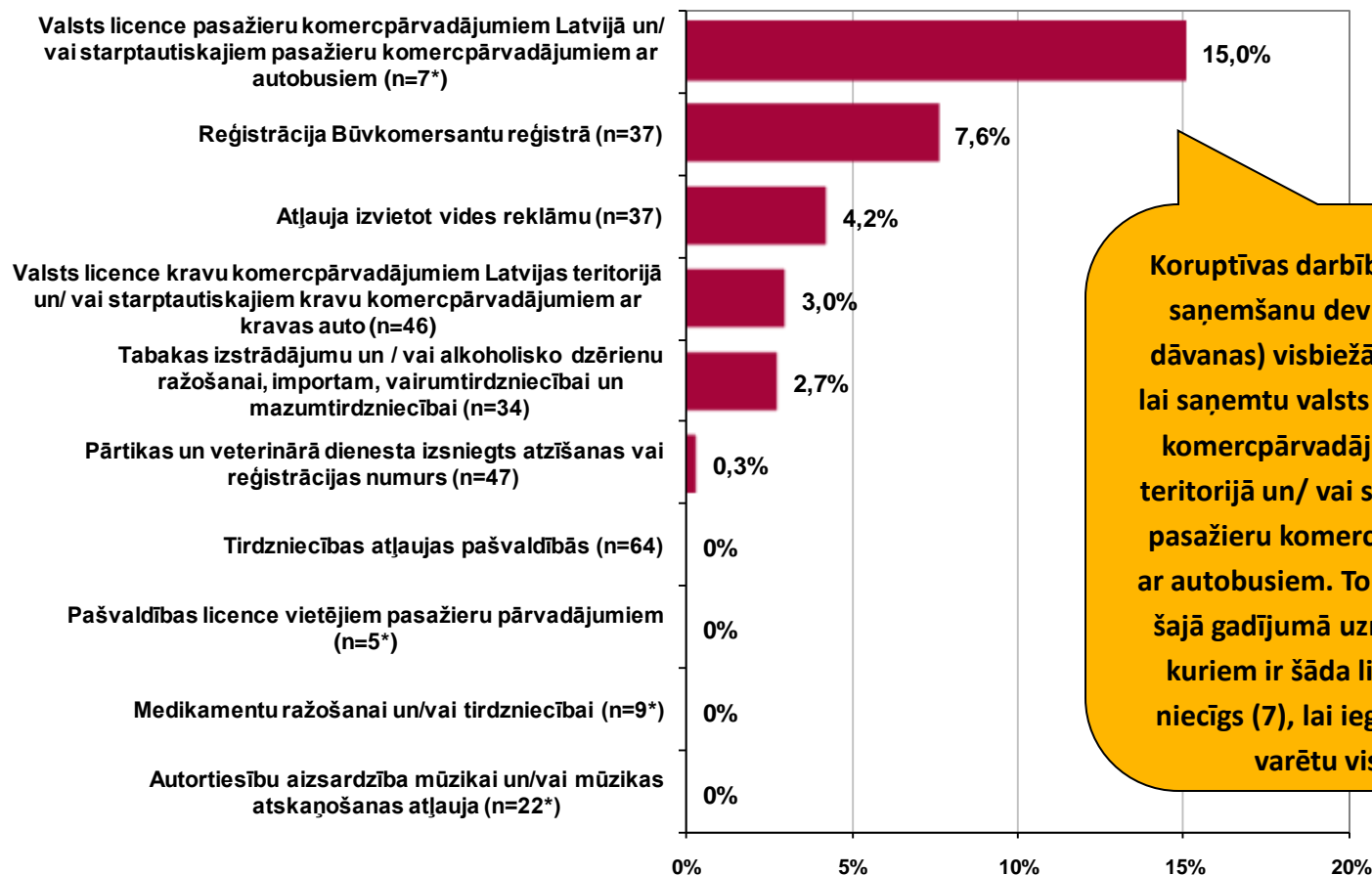
■ Pašvaldības licence vietējiem pasažieru pārvadājumiem (n1=6*; n2=5*; n3=6*; n4=5*)	22%	13%	0%	47%
● Valsts licence pasažieru komercpārvadājumiem Latvijas teritorijā un/vai starptautiskajiem pasažieru komercpārvadājumiem ar autobusiem (n1=8*; n2=13*; n3=6*; n4=7*)	34%	6%	0%	37%
▲ Medikamentu ražošanai un/vai tirdzniecībai (n1=9*; n2=7*; n3=19*) (n1=27*; n2=38; n3=49; n4=9*)	13%	0%	25%	26%
✕ Valsts licence kravu komercpārvadājumiem Latvijas teritorijā un/vai starptautiskajiem kravu komercpārvadājumiem ar kravas auto (n1=69; n2=37; n3=39; n4=46)	5%	7%	8%	22%
✱ Pārtikas un veterinārā dienesta izsniegts atzīšanas vai reģistrācijas numurs (n1=62; n2=90; n3=99; n4=47)	1%	11%	12%	18%
● Tabakas izstrādājumu un /vai alkoholisko dzērienu ražošanai, importam, vairumtirdzniecībai un mazumtirdzniecībai (n1=42; n2=62; n3=63; n4=34)	7%	14%	17%	18%
✱ Reģistrācija Būvkomersantu reģistrā (n1=55; n2=52; n3=54; n4=37)	21%	14%	18%	17%
— Tirdzniecības atļaujas pašvaldībās (n1=102; n2=100; n3=97; n4=64)	11%	10%	11%	13%
— Atļauja izvietot vides reklāmu (n3=72; n4=37)			28%	13%
◆ Autortiesību aizsardzība mūzikai un/vai mūzikas atskaņošanas atļauja (n1=27*; n2=38; n3=49; n4=22*)	9%	3%	16%	8%

Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (14/17)

Korupcijas izplatība saistībā ar licenču un atļauju saņemšanu

Uzņēmēji, kuri par licenču/ atļauju saņemšanu devuši kukuļus vai dāvanas
(Bāze (n) = respondenti, kuriem bija nepieciešams saņemt attiecīgo licenci vai atļauju)

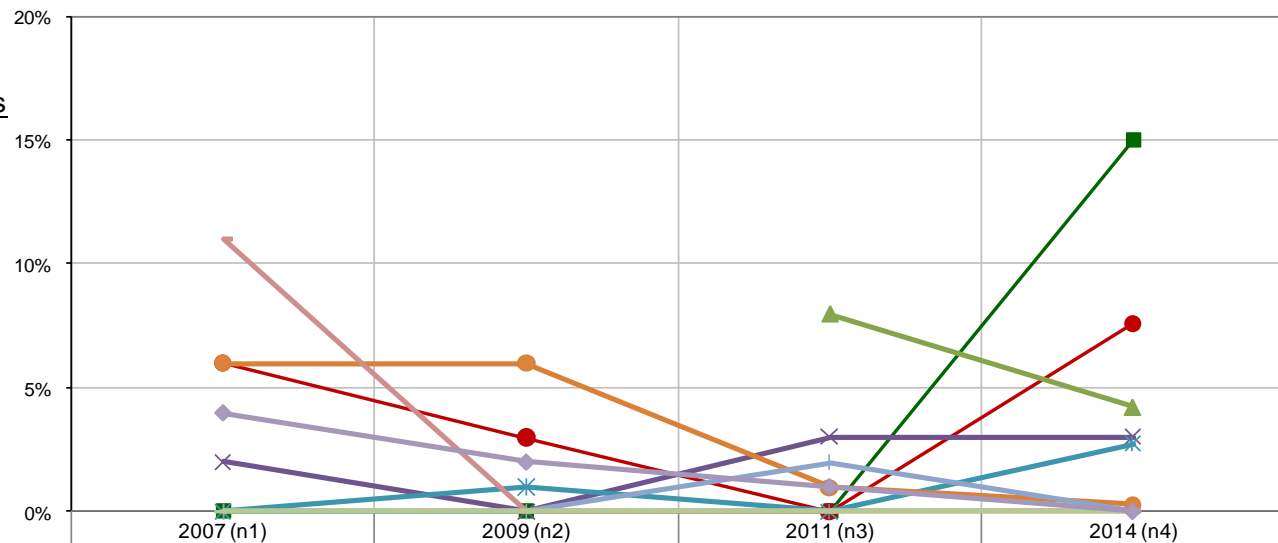
* -respondentu skaits nav pietiekami liels (n<30), lai iegūtos rezultātus varētu vispārināt

Koruptīvas darbības (par licences saņemšanu devuši kukuļus vai dāvanas) visbiežāk (15%) veiktas, lai saņemtu valsts licenci pasažieru komercpārvadājumiem Latvijas teritorijā un/ vai starptautiskajiem pasažieru komercpārvadājumiem ar autobusiem. Tomēr jānorāda, ka šajā gadījumā uzņēmumu skaits, kuriem ir šāda licence, ir pārāk niecīgs (7), lai iegūtos rezultātus varētu vispārināt

**Uzņēmēji, kuri par licenču/ atļauju
saņemšanu devuši kukuļus vai dāvanas**
(Bāze = respondenti, kuriem bija nepieciešams
saņemt attiecīgo licenci vai atļauju)

*-respondentu skaits nav pietiekami liels (n<30),
lai iegūtos rezultātus varētu vispārināt

<div></div> Valsts licence pasažieru komercpārvadājumiem Latvijas teritorijā un/ vai starptautiskajiem pasažieru komercpārvadājumiem ar autobusiem (n1=8*; n2=13*; n3=6*; n4=7*)	0%	0%	0%	15%
<div></div> Reģistrācija Būvkomersantu reģistrā (n1=55; n2=52; n3=54; n4=37)	6%	3%	0%	8%
<div></div> Atļauja izvietot vides reklāmu (n3=72; n4=37)			8%	4%
<div></div> Valsts licence kravu komercpārvadājumiem Latvijas teritorijā un/ vai starptautiskajiem kravu komercpārvadājumiem ar kravas auto (n1=69; n2=37; n3=39; n4=46)	2%	0%	3%	3%
<div></div> Tabakas izstrādājumu un / vai alkoholisko dzērienu ražošanai, importam, vairumtirdzniecībai un mazumtirdzniecībai (n1=42; n2=62; n3=63; n4=34)	0%	1%	0%	3%
<div></div> Pārtikas un veterinārā dienesta izsniegts atzišanas vai reģistrācijas numurs (n1=62; n2=90; n3=99; n4=47)	6%	6%	1%	0%
<div></div> Autortiesību aizsardzība mūzikai un/ vai mūzikas atskaņošanas atļauja (n1=27*; n2=38; n3=49; n4=22*)	0%	0%	2%	0%
<div></div> Medikamentu ražošanai un/ vai tirdzniecībai (n1=9*; n2=7*; n3=19*) (n1=27*; n2=38; n3=49; n4=9*)	11%	0%	0%	0%
<div></div> Pašvaldības licence vietējiem pasažieru pārvadājumiem (n1=6*; n2=5*; n3=6*; n4=5*)	0%	0%	0%	0%
<div></div> Tirdzniecības atļaujas pašvaldībās (n1=102; n2=100; n3=97; n4=64)	4%	2%	1%	0%

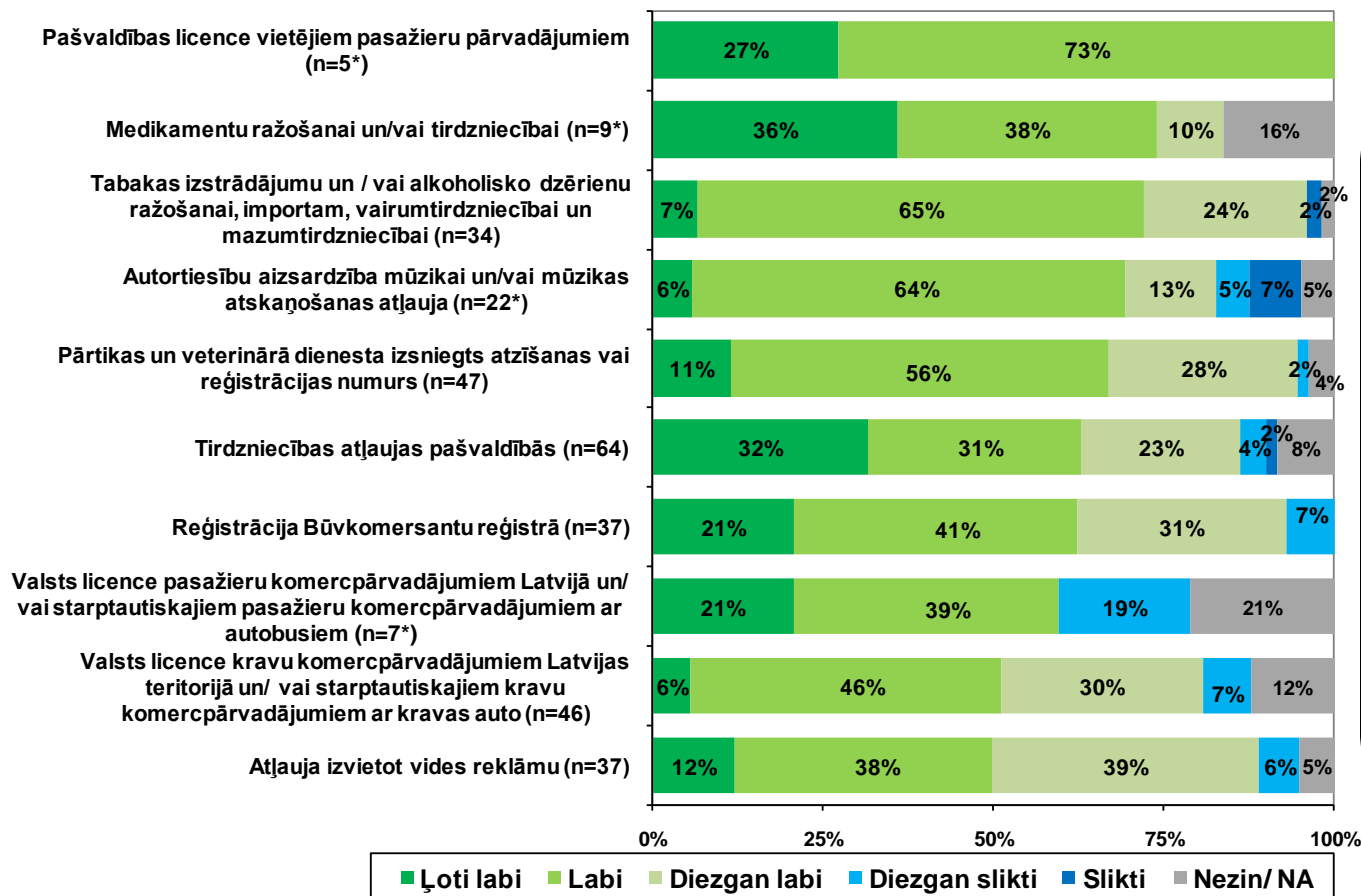
Uzņēmēju aptaujas galvenie rezultāti (16/17)

Licenču un atļauju iegūšanas procesa kvalitātes vērtējums

Licenču un atļauju iegūšanas procesa kvalitātes vērtējums

(Bāze (n) = respondenti, kuriem bija nepieciešams saņemt attiecīgo licenci vai atļauju)

*-respondentu skaits nav pietiekami liels (n<30), lai iegūtos rezultātus varētu vispārināt

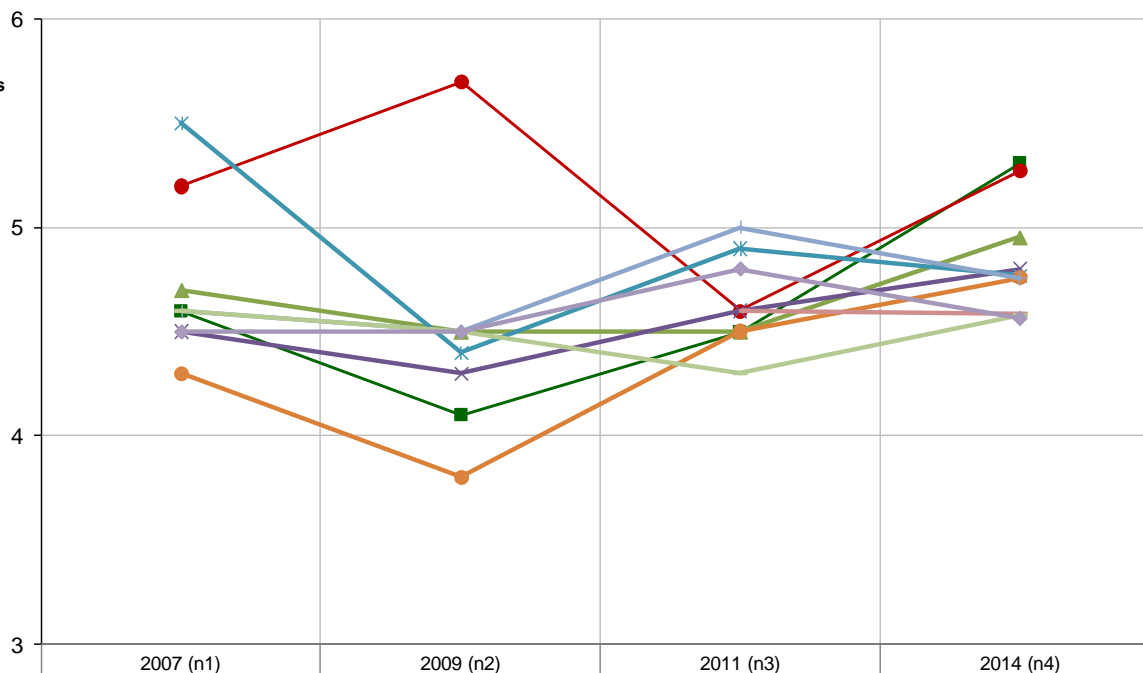
Licenču un atļauju iegūšanas procesa kvalitāte galvenokārt vērtēta pozitīvi – visās pozīcijās licenču/ atļauju iegūšanas process 50% gadījumu vai biežāk tika vērtēts ar vienu no divām augstākajām vērtējumu atzīmēm (ļoti labi vai labi). Salīdzinājumā ar iepriekšējā (2011.g.) pētījuma rezultātiem, licenču un atļauju iegūšanas procesa kvalitātes vērtējums lielākajā daļā pozīciju ir uzlabojies.

Licenču un atļauju iegūšanas procesa kvalitātes vidējais vērtējums

skalā no 1 (ļoti slikti) līdz 6 (ļoti labi)

(Bāze (n) = respondenti, kuriem bija nepieciešams saņemt attiecīgo licenci vai atļauju un kuri sniedza konkrētu vērtējumu)

*-respondentu skaits nav pietiekami liels (n<30), lai iegūtos rezultātus varētu vispārināt

	2007 (n1)	2009 (n2)	2011 (n3)	2014 (n4)
■ Medikamentu ražošanai un/vai tirdzniecībai (n1=7*; n2=7*; n3=19*; n4=8*)	4,6	4,1	4,5	5,3
● Pašvaldības licence vietējiem pasažieru pārvadājumiem (n1=6*; n2=5*; n3=5*; n4=5*)	5,2	5,7	4,6	5,3
▲ Tirdzniecības atļaujas pašvaldībās (n1=97; n2=94; n3=90; n4=59)	4,7	4,5	4,5	5,0
✕ Pārtikas un veterinārā dienesta izsniegts atzīšanas vai reģistrācijas numurs (n1=59; n2=84; n3=86; n4=44)	4,5	4,3	4,6	4,8
✧ Valsts licence pasažieru komercpārvadājumiem Latvijas teritorijā un/ vai starptautiskajiem pasažieru komercpārvadājumiem ar autobusiem (n1=7*; n2=13*; n3=6*; n4=6*)	5,5	4,4	4,9	4,8
● Tabakas izstrādājumu un / vai alkoholisko dzērienu ražošanai, importam, vairumtirdzniecībai un mazumtirdzniecībai (n1=39; n2=57; n3=57; n4=32)	4,3	3,8	4,5	4,8
+ Reģistrācija Būvkomersantu reģistrā (n1=55; n2=48; n3=52; n4=37)	4,6	4,5	5,0	4,8
— Atļauja izvietot vides reklāmu (n3=64; n4=34)			4,6	4,6
— Autortiesību aizsardzība mūzikai un/vai mūzikas atskaņošanas atļauja (n1=25*; n2=34; n3=45; n4=21*)	4,6	4,5	4,3	4,6
◆ Valsts licence kravu komercpārvadājumiem Latvijas teritorijā un/ vai starptautiskajiem kravu komercpārvadājumiem ar kravas auto (n1=66; n2=36; n3=37; n4=41)	4,5	4,5	4,8	4,6

Izvirzītie priekšlikumi (1/2)

1. Portāla www.latvija.lv funkcionalitātes papildināšana ar informāciju par licencēm un atļaujām

Secinājumi

- Iesakām uzlabot uzņēmumu reģistrāciju internetā, pievienojot uzņēmuma reģistrācijas anketai papildus funkcionalitāti, lai, izvēloties uzņēmējdarbības nozari pēc NACE koda, uzņēmējs uzreiz būtu informēts par atbilstīgām atļaujām konkrētai nozarei, kā arī pēc nepieciešamības varētu izvēlēties tām pieteikties.
- Tādējādi tiktu samazināts laiks, kas nepieciešams, lai uzņēmējs izprastu, kādas atļaujas ir nepieciešamas konkrētam uzņēmumam.
- Tiktu samazināts arī laiks, kas nepieciešams, lai iniciētu atļauju izsniegšanas procesu.

Ieteikumi

- Izvērtēt iespējas pilnveidot portāla www.latvija.lv funkcionalitāti ar licenču un atļauju sadalījumu pēc NACE 2 klasifikatora.
- Izvērtēt iespēju iekļaut norādi par uzņēmējdarbībai nepieciešamajām licencēm un atļaujām, izvēloties uzņēmējdarbības veidu tiešsaistes reģistrācijas formā (t.i., sasaistot šo funkcionalitāti ar darbības reģistrēšanas procedūrām).
- Izvērtēt iespēju papildināt uzņēmējdarbības reģistrēšanas pakalpojumu pēc „road map” principa

Termini/ atbildīgais

31.12.2014./ VARAM, UR, VID

Izvirzītie priekšlikumi (2/2)

2. Valsts licenču kravas un pasažieru komercpārvadājumiem Latvijas teritorijā un/vai starptautiski izsniegšanas uzlabošana

Secinājumi

- No uzņēmēju aptaujas var secināt, ka uzņēmēji kā visproblemātiskāko vērtē valsts licenču iegūšanu kravas un pasažieru komercpārvadājumiem Latvijas teritorijā un/ vai starptautiski.
- Minēto licenču saņemšana uzņēmējiem prasa 11 vai 12 dienas (licenču saņemšanu nevar iniciēt elektroniski, izmantojot www.latvija.lv portālu. Veidlapas, kuras ir nepieciešams aizpildīt, ir ievietotas elektroniski, taču jāiesniedz tās ir fiziski).
- Minēto licenču saņemšanā visizplatītākā ir korupcija (15% uzņēmēju, kam nepieciešamas licences pasažieru komercpārvadājumiem un 3% uzņēmēju, kuriem ir nepieciešamas licences kravu komercpārvadājumiem).

Ieteikumi

- Ieviest e-pakalpojumu valsts licenču saņemšanai pasažieru komercpārvadājumiem Latvijā un/ vai starptautiskajiem pasažieru pārvadājumiem ar autobusiem un valsts licenču saņemšanai kravu komercpārvadājumiem Latvijā un/ vai starptautiskajiem pasažieru pārvadājumiem ar kravas auto.
- Veikt detalizētu analīzi par šo licenču izsniegšanas kārtību (t.sk. iekšējām procedūrām), lai identificētu rīcības virzienus, kā mazināt korupcijas līmeni, uz kuru ir norādījuši komersanti.

Termiņi/ atbildīgais

31.12.2014. / SM

Paldies par uzmanību!

Šī publikācija ir sagatavota kā materiāls par vispārējiem jautājumiem un nav uzskatāma par specifisku profesionālu konsultāciju. Jums nevajadzētu pieņemt jebkārus lēmumus, palaujoties uz šajā publikācijā iekļauto informāciju, bez iepriekšējas profesionālas konsultācijas saņemšanas. PricewaterhouseCoopers SIA nedod nekādas tiešas vai netiešas garantijas par publikācijā iekļautās informācijas precizitāti vai pilnību, un normatīvajos aktos pieļautajās robežās ne PricewaterhouseCoopers SIA, ne tās dalībnieki, darbinieki vai pārstāvji neuzņemas atbildību par sekām, kas radušās jums vai jebkurai trešajai personai, kas rīkojusies vai atturējusies no kādas darbības saskaņā ar šajā publikācijā iekļauto informāciju, kā arī par jebkuru lēmumu, kas pieņemts, balstoties uz šo publikāciju.

© 2014 PricewaterhouseCoopers SIA. Visas tiesības aizsargātas. Šajā dokumentā "PwC" nozīmē PricewaterhouseCoopers SIA, kas ir starptautiskā firmu tīkla PricewaterhouseCoopers International Limited dalībnieks, kurā katrai dalīborganizācijai ir atsevišķas un neatkarīgas juridiskās personas statuss.